

СХВАЛЕНО
Педагогічною радою
Черкаської гімназії № 31
Протокол № 1
від 30.08.2024 року

ЗАТВЕРДЖЕНО
Директор
Сергій ШАМАРА
Наказ № 281
Від 30.08.2024 року

**Освітня програма
I-III ступеня
Черкаської гімназії № 31
Черкаської міської ради
Черкаської області
на 2024 – 2025 н.р.**

ЗМІСТ

Розділ I. Загальні положення.

Розділ II. Основні завдання Черкаської гімназії № 31 на 2024-2025 н.р.

Розділ III. Цілі та задачі освітнього процесу гімназії.

Розділ IV. Призначення гімназії та засіб її реалізації.

Розділ V. Опис форм організації освітнього процесу.

Розділ VI. Опис інструментарію оцінювання.

Розділ VII. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою.

Розділ VIII. Освітня програма Черкаської гімназії № 31 I-III ступеня на 2023-2024 н.р.

Розділ IX. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми.

Розділ X. Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів.

Розділ XI. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Розділ XII. Програмно-методичне забезпечення Освітньої програми Черкаської гімназії № 31. Перелік навчальних програм.

I. Загальні положення

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 Черкаської міської ради Черкаської області на 2024-2025 навчальний рік складена відповідно до основних вимог чинних нормативних документів:

Конституції України;

Закону України «Про освіту»;

Закону України «Про повну загальну середню освіту»;

Концепції Нової української школи;

Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», ухвалений Верховною Радою України 25 квітня 2019 року;

Указу Президента України від 24.02.2022 № 2102-IX «Про введення воєнного стану в Україні» (із змінами); «Про внесення змін до деяких законів України в сфері освіти щодо врегулювання окремих питань освітньої діяльності в умовах воєнного стану» (№7325 від 28.04.2022);

Указу Президента України від 16 березня 2022 року № 143 «Про загальнонаціональну хвилину мовчання за загиблими внаслідок збройної агресії Російської Федерації проти України»;

Указу Президента України від 25 травня 2020 року № 195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі»;

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 7 квітня 2023 р. №301-р «Про схвалення Концепції безпеки закладів освіти», від 14 грудня 2016 р. №988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 13.12.2017 №903-р «Про затвердження плану заходів на 2017-2029 роки із запровадження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа»;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року №8 «Про затвердження Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти» (із змінами внесеними наказами МОН України від 06.06.2016 № 624, від 24.04.2017 №635, від 10.07.2019 №955, від 10.02.2021 №160, від 15.02.2023 № 165);

Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти, затвердженим наказом Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства охорони здоров'я №1984 від 20.09.202, №1371 від 01.08.2022);

Постанови Кабінету Міністрів України від 23.07.2024 № 841 «Про початок навчального року під час воєнного стану в Україні»;

Наказу МОН України «Про внесення змін у методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні» від 13.06.2024 № 836;

Наказу МОН України «Про внесення змін до типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти» від 09.08.2024 № 1120;

Наказ МОН України «Про затвердження рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання» від 02.08.2024 року № 1093;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 №563 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»

Наказу МОН України від 14.07.2015 №762 «Про затвердження Порядку переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання (із змінами, внесеними згідно з наказами Міністерства освіти і науки від 08.05.2019 №621, від 01.03.2021 №268);

Наказу МОН України від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 16 жовтня 2018 року №1109 «Про деякі питання документів про загальну середню освіту»;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 15.05.2023 №563, «Методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;

Наказу Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 р. №795 «Про надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельним навчальним програмам для закладів загальної середньої освіти»;

Листа МОН України від 01.02.2018 №1/9-74 «Щодо застосування державної мови в освітній галузі»;

Переліку навчальної літератури та навчальних програм, що мають грифи «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», «Схвалено для використання в освітньому процесі» або висновок «Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах», постійно оновлюється і доступний на офіційному веб-сайті ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти».

Постанови Кабінету Міністрів:

- від 09.10.2020 №932 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки»;

- від 30.06.2021р. №673 «Про затвердження Державної цільової програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року»;

Положення про класного керівника навчального закладу системи загальної середньої освіти, затвердженим наказом МОН України від 6 вересня 2000 р. № 434, затвердженого Міністерством юстиції України 26 вересня 2000 року №659/4880 (зі змінами);

Статуту Черкаської гімназії № 31 Черкаської міської ради Черкаської області, інших нормативних документів щодо діяльності закладу освіти, спрямованих на реалізацію освітніх потреб особистості та задоволення викликів суспільства.

Державних стандартів повної загальної середньої освіти:

на рівні початкової освіти (в 1 - 4 класах)

Постанови Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87 «Про затвердження Державного стандарту початкової загальної освіти» із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 24 липня 2019 року №688);

на рівні базової середньої освіти: в 5-7 класів

Постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р №898 «Про затвердження Державного стандарту базової середньої освіти» (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ від 30.08.2022 № 972);

в 8 - 9 класах

- Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392);

на рівні профільної середньої освіти (в 10 - 11/12 класах)

- Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти (затвердженого Постановою КМУ від 23 листопада 2011 року №1392).

Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011р. №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» (із змінами, внесеними відповідно до постанови КМУ від 07.08.2013 №538, від 26.02.2020 №143).

Розпорядження Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 № 988 «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року».

II. Основні завдання Черкаської гімназії № 31 на 2024/2025 н.р.

Розбудова безпечного мотивуючого освітнього простору:

- створення рівних, належних і безпечних умов здобуття освіти, безпечного освітнього середовища, зокрема в умовах воєнного стану;
- організація освітнього процесу в різних форматах, залежно від потреб та безпекової ситуації;
- проведення мотиваційних заходів із метою особистісного розвитку та вдосконалення учасників освітнього процесу;
- проведення профілактичних заходів із здобувачами освіти з метою недопущення насильницької моделі поведінки, випадків булінгу, вживання заборонених речовин, безпеки в інтернеті;
- робота над безбар'єрністю освітнього процесу в закладі;
- адаптація ВПО до нового освітнього середовища;
- проведення робіт із благоустрою подвір'я, установлення сучасної комплексної програми «Безпечна школа» (камери відеоспостереження).

Освітні завдання:

- впровадження компетентнісного підходу в освітньому процесі;
- продовження впровадження науково-педагогічного проекту "Інтелект України" у 5-7-их класах;
- впровадження Освітнього проекту «Ліга крилатих» у 6-му класі;
- підготовка учнів 11-х класів до складання ДПА та НМТ;
- організація освітньої діяльності за змішаною формою навчання в разі потреби;
- організація освітньої діяльності за дистанційними формами навчання в разі потреби;
- робота за електронними журналами та щоденниками;
- розроблення індивідуальних освітніх траєкторій для окремих здобувачів освіти;
- проведення заходів щодо забезпечення функціонування державної мови в освітньому процесі;
- забезпечення безперервного процесу підвищення якості освітнього процесу з одночасним урахуванням потреб суспільства, потреб особистості учня, застосування новітніх досягнень педагогіки та психології, використання сучасних технологій навчання, цифровізація та діджиталізація освітнього процесу;
- різнобічний розвиток індивідуальності дитини на основі виявлення її задатків і здібностей, формування ціннісних орієнтацій, задоволення інтересів і потреб;
- орієнтування виховної діяльності на створення цілісної моделі виховної системи на основі громадянських та загальнолюдських цінностей;
- робота над пріоритетними напрямками виховання: національно-патріотичним із використанням активних форм роботи, просвітницької діяльності з питань формування здорового способу життя, превентивного виховання (профілактика насильства, булінгу, торгівлі людьми), розвитку дитячого громадського руху, педагогікою партнерства;
- використання активних форм роботи виховання, просвітницької роботи щодо формування здорового способу життя, запобігання «булінгу» в учнівському середовищі, розвиток учнівського самоврядування;
- розбудова демократичного освітнього середовища.

Методично-кадрові завдання:

- спрямування роботи методичних підрозділів гімназії для підготовки вчителя до впровадження компетентнісної освіти;
- формування гнучкої системи безперервної освіти педагогічних працівників;
- переорієнтація з колективних форм методичної роботи на індивідуальні та групові;

- застосування в системі роботи з педагогами інноваційних методик і технологій, в т.ч. дистанційних;
- підготовка вчителів основної закладу освіти до роботи в НУШ;
- підготовка вчителів початкових класів, української мови та літератури, математики, історії до сертифікації.

Управлінські завдання:

- робота над формуванням нових правил та процедур поведінки учасників освітнього процесу гімназії під час військового стану;
- реалізація Положення про внутрішню систему якості освіти Черкаської гімназії № 31 Черкаської міської ради Черкаської області;
- робота над самоаналізом освітньої діяльності закладу відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти Черкаської гімназії № 31;
- проведення роботи з розширення зв'язків гімназії з установами, організаціями, фундаціями, програмами, проєктами, у тому числі міжнародними, у галузі освіти.

III. Цілі та задачі освітнього процесу гімназії

Перед гімназією поставлені такі цілі освітнього процесу:

1. Забезпечити засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту початкової, базової, середньої (повної) загальної освіти на рівні вимог державного освітнього стандарту.
2. Гарантувати наступність освітніх програм усіх рівнів.
3. Створити основу для адаптації учнів до життя в суспільстві, для усвідомленого вибору та наступного засвоєння професійних освітніх програм.
4. Формувати позитивну мотивацію учнів до навчальної діяльності.
5. Забезпечити соціально-педагогічні відносини, що зберігають фізичне, психічне та соціальне здоров'я учнів.
6. Підвищення кваліфікації педагогічних працівників шляхом своєчасного та якісного проходження курсів перепідготовки.
7. Проведення атестації та сертифікації педагогів.
8. Цілеспрямоване вдосконалення навчально-матеріальної бази гімназії.

IV. Призначення гімназії та засіб її реалізації

Призначення Черкаської гімназії № 31 полягає в наданні якісної повної загальної освіти дітям мікрорайону, забезпеченні їх всебічного розвитку, виховання і самореалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності. Досягнення цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності.

Спільними для всіх компетентностей є такі вміння:

читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, уміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Освітня програма, що реалізується в закладі, спрямована на:

формування в учнів сучасної наукової картини світу;

виховання працьовитості, любові до природи;

розвиток в учнів національної самосвідомості;

формування людини та громадянина, яка прагне вдосконалення та перетворення суспільства;

інтеграцію особистості в систему світової та національної культури;

рішення задач, формування загальної культури особистості, адаптації особистості до життя в суспільстві;

виховання громадянськості, поваги до прав і свобод людини, поваги до культурних традицій та особливостей інших народів в умовах багатонаціональної держави;

створення основи для усвідомленого відповідального вибору та наступного освоєння професійних освітніх програм;

формування потреби учнів до самоосвіти, саморозвитку, самовдосконалення тощо.

Модель випускника Нової Української Школи – це особистість, яка всебічно розвинена, здатна до критичного мислення, це патріот з активною позицією, який діє згідно з морально-етичними принципами і здатний приймати відповідальні рішення, поважає гідність і права людини, це інноватор, який здатний змінювати навколишній світ, розвивати економіку за принципами сталого розвитку, конкурувати на ринку праці, учитися впродовж життя.

Випускник початкових класів має знання, уміння та навички, передбачені стандартом початкової освіти. Він упевнений у собі, старанний, працелюбний, самостійний, дисциплінований, умотивований на досягнення успіху, уміє слухати і чути, критично мислити і має почуття самоконтролю, навички навчальної діяльності, культуру поведінки і мови, основи особистої гігієни і здорового способу життя.

Випускник базової основної школи володіє певними якостями і вміннями на рівні вимог державних стандартів базової освіти, успішно засвоює загальноосвітні програми з усіх предметів навчального плану; має систему розумових навичок (порівняння, узагальнення, аналіз, синтез, класифікацію, визначення головного); володіє основами комп'ютерної грамотності; знає свої громадянські права і вміє їх реалізувати; оцінює свою діяльність із погляду моральності та етичних цінностей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; веде здоровий спосіб життя; готовий до форм і методів навчання, використовуваних у старших класах.

Випускник старших класів має міцні знання на рівні вимог державних освітніх стандартів, що забезпечує вступ до закладу вищої освіти та подальше успішне навчання; володіє іноземною мовою на базовому рівні; має високий рівень комп'ютерної грамотності (програмування, навички технічного обслуговування); володіє культурою інтелектуальної діяльності; знає і поважає культуру України та інших народів; поважає свою й чужу гідність, права, свободи інших людей; дотримується правил культури поведінки і спілкування; має почуття соціальної відповідальності; веде здоровий спосіб життя; володіє способами отримання інформації; прагне духовного і соціального добробуту.

Основним засобом реалізації призначення гімназії є засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм. У той же час заклад освіти має у своєму розпорядженні додаткові засоби реалізації свого призначення, а саме:

уведення в навчальний план предметів і курсів, що сприяють загальнокультурному розвитку особистості та формують гуманістичний світогляд, надання можливості вибору профілю навчання;

поглиблене вивчення окремих предметів, вибір темпу засвоєння навчального матеріалу, різних видів навчальної діяльності;

при необхідності використання дистанційної форми здобуття загальної середньої освіти або застосування технологій дистанційного навчання під час освітнього процесу;

оригінальна організація навчальної діяльності, інтеграція навчальної та пізнавальної діяльності;

надання широкого спектру додаткових освітніх програм і додаткових освітніх послуг.

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 I-III ступеню складена на основі:

на рівні початкової освіти:

Типової освітньої програми для учнів 1-2 класів закладів загальної середньої освіти, розробленої під керівництвом О.Я.Савченко (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743);

Освітня програма «Інтелект України» (науковий керівник Гавриш І.В.). Лист ДСЯО України від 06.08.2020 № 01/01-23/929;

на рівні базової середньої освіти:

Освітньої програми «Інтелект України» (науковий керівник Гавриш І.В.). Освітня програма «Інтелект України» для 1-4 класів (Наказ Державної служби якості освіти України № 01-10/196 “Про затвердження освітньої програми початкової школи науково-педагогічного проекту «Інтелект України» (1-4 класи)” від 21.06.2024 № 01-10/196); Освітня програма «Інтелект України» для 5-6 класів (Наказ Державної служби якості освіти України № 01-10/197 “Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проекту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)” від 21.06.2024 № 01-10/197); Освітня програма «Інтелект України» для 7 класу розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого Кабінетом Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 972 від 30.08.2022) та згідно з вимогами пункту другого розділу 2 Порядку проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2022 року №520, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 липня 2022 року за №778/38114;

Освітньої програми «Ліга крилатих» (науковий керівник Цимбалару А.Д.). Наказ Державної служби якості освіти України № 01-10/193 “Про затвердження освітньої програми «Ліга крилатих» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)” від 21.06.2024 №01-10/193;

у 5–7 класах – Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої

освіти (наказ МОН від 19.02.2021 №235 (в редакції наказу МОН 09.08.2024 №1120);
у 8–9 класах – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти
II ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018
№405);

на рівні профільної середньої освіти

– Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти III ступеня
(затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №408 у редакції
наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493 зі змінами).

Наказів Міністерства освіти і науки України:

від 28.03.2022 №274 «Про деякі питання здобуття загальної середньої освіти та
освітнього процесу в умовах воєнного стану»;

Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх
навчальних закладах», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 6 березня 2002 за
№ 229/6517 (зі змінами);

від 02.04.2021 року №406 «Розроблення і впровадження навчально-методичного
забезпечення для закладів загальної середньої освіти в умовах реалізації Державного
стандарту базової середньої освіти»;

від 03.08.2022 року №698 «Про надання грифа оновленим навчальним програмам»;

Положення про інституційну та дуальну форми здобуття повної загальної середньої
освіти, затвердженого наказом МОН України від 10.02.2021 №160.

V. Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес гімназії організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Вибір форм організації освітнього процесу здійснюється в рамках академічної свободи і залежно від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності), а також форм здобуття освіти. Ключовими формами організації освітнього процесу передбачена очна, змішана форма та з використанням дистанційних технологій, але при наявності пристосованого найпростішого укриття цивільного захисту, враховуючи загальну безпекову ситуацію і місткість укриття – із застосуванням технологій дистанційного навчання.

За потреби гімназія може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня. Форми організації освітнього процесу будуть враховувати особливості воєнного стану і карантинних умов.

При організації освітнього процесу із застосуванням технологій дистанційного навчання гімназія керується власним положенням «Про дистанційне навчання», даними опитування всіх учасників освітнього процесу, факторами безпеки, рішення приймається педагогічною радою і затверджується наказом директора.

Із метою підвищення ефективності роботи педагогів, сприяння створенню нових форм педагогіки партнерства, формування цифрової компетентності та інформаційної культури учасників освітнього процесу гімназія використовує електронний журнал «Єдина школа».

Основними формами організації освітнього процесу і при очному, і при дистанційному навчанні є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу (у тому числі дистанційного навчання) будуть екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-суди, уроки-дискусії, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, відеоуроки, робота в науково-практичному товаристві «Пошук».

Із метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття, що поєднують виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентовані й роблять акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності.

Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт). Оглядова конференція передбачає обговорення ключових положень вивченого матеріалу. Оглядова екскурсія припускає цілеспрямоване ознайомлення учнів з об'єктами та спостереження процесів із метою відновити та систематизувати раніше отримані знання.

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, із виконання яких звітують перед учителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, вирішують практичні ситуативні задачі, формують

і вдосконалюють технології роботи з різними типами інформації, джерелами, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Окремою формою роботи є проведення консультацій різних типів. Вони виконують коригувальну, пізнавальну, мотивуючу, систематизуючу функції, допомагаючи учням зорієнтуватися в змісті окремих предметів, усунути прогалини попередніх років навчання, якісніше опанувати навчальний матеріал, підготуватись до заліків, ДПА, НМТ, а також до участі в конкурсах, олімпіадах тощо.

Перевірка та/або оцінювання досягнення компетентностей, окрім уроку, може здійснюватися у формі заліку, співбесіди, контрольного навчально-практичного заняття. Залік як форма організації проводиться для перевірки якості засвоєння учнями змісту предметів, досягнення компетентностей. Ця форма організації, як правило, застосовується при організації індивідуального навчання (сімейна форма), під час семестрових сесій, але допускається і в інший час за рішенням учителя. Співбесіда, як і залік, тільки у формі індивідуальної бесіди, проводиться з метою з'ясувати рівень досягнення компетентностей.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Із врахуванням потреб й інтересів учнів та їх батьків можливе проведення занять з окремих предметів чи тем при очному навчанні з використанням технологій дистанційного навчання.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, урахувавши конкретні умови роботи, забезпечуючи дотримання принципів академічної доброчесності й досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

У рамках академічної свободи форми організації освітнього процесу визначені Педагогічною радою закладу освіти та відображені в освітній програмі гімназії.

Освітня програма гімназії розрахована на 5-ти денний робочий тиждень. Навчальні заняття в гімназії починаються о 8 годині. Тривалість уроків у 1-х класах – 35 хвилин, у 2 - 4-х класах 40 хвилин, 5 -11 класах по 45 хвилин.

Гімназія працює в одну зміну. Загальний обсяг навчального навантаження на учня відповідає санітарно-гігієнічним нормам, установленим Міністерством охорони здоров'я України. Години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження на учнів.

Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 1-4 класів складає

3290 годин/навчальний рік:

для учнів 1 класів – 700 годин; навчальний рік (35 тижнів);

для учнів 2 класів – 770 годин; навчальний рік (35 тижнів);

для учнів 3 класів – 910 годин; навчальний рік (35 тижнів);

для учнів 4 класів – 910 годин; навчальний рік (35 тижнів).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-9 класів складає

6020 годин/навчальний рік, зокрема:

для учнів 5 класів – 1085 годин; навчальний рік (35 тижнів);

для учнів 6 класів – 1190 годин; навчальний рік (35 тижнів);

для учнів 7 класів – 1225 годин; навчальний рік (35 тижнів);

для учнів 8 класів – 1260 годин; навчальний рік (35 тижнів);

для учнів 9 класів – 1260 годин; навчальний рік (35 тижнів).

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 10-11 класів складає

2660 годин/навчальний рік, зокрема:

для учнів 10 класів – 1330 годин; навчальний рік (35 тижнів);

для учнів 11 класів – 1330 годин; навчальний рік (35 тижнів).

Відповідно до Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів (додаток 2 до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06.03.2002 р. за № 229/6517, із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства освіти від 09.10.2002 №572, наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту від 17.08.2012 №921, наказом Міністерства освіти і науки від 08.04.2016 №401) клас ділиться на групи під час вивчення іноземної мови більше 27 учнів у класі, під час проведення занять з інформатики з використанням комп'ютерів за умови не менше 8 учнів у групі. Можливість поділу класів на групи при вивченні окремих предметів та/або інтегрованих курсів має бути зафіксована в освітній програмі закладу освіти.

Мова навчання – українська.

У 2024/2025 навчальному році у закладі загальної середньої освіти Черкаська гімназія №31 Черкаської міської ради Черкаської області функціонуватиме 41 клас, у яких навчатиметься 1270 учнів.

Відповідно до статті 10 п.3 Закону України «Про повну загальну середню освіту», 2024/2025 навчальний рік розпочинається у День знань – 02 вересня 2024 року і закінчується не пізніше 01 липня 2025 року. Триває не менше 175 навчальних днів. Тривалість канікул протягом навчального року становить не менше 30 календарних днів. З урахуванням місцевих особливостей та кліматичних умов за погодженням із департаментом освіти та гуманітарної політики можуть змінюватись структура навчального року та графік учнівських канікул.

За потреби, заклад освіти може організувати індивідуальні форми здобуття освіти (зокрема екстернатну, сімейну (домашню), педагогічний патронаж), реалізовувати індивідуальну освітню траєкторію учня.

VI. Опис інструментарію оцінювання

Загальну основу критеріїв оцінювання складають національні критерії. Оцінювання здійснюється за 12-бальною шкалою. Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента навчального плану. Педагогічна рада гімназії приймає рішення про оцінювання результатів навчання складників вибіркового освітнього компонента.

Згідно рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти (затверджених наказом МОН України від 02.08.2024 року № 1093), де окреслено підходи до оцінювання результатів навчання учнів 5-9 класів, які здобувають освіту відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898. Об'єктами оцінювання є результати навчання учнів. Результати навчання — це знання, уміння, навички, ставлення, цінності, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, виміряти й оцінити та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми на кожному рівні (циклі) загальної середньої освіти.

Основні функції оцінювання:

- формувальна (забезпечує відстеження динаміки навчального поступу);
- констатувальна (забезпечує встановлення рівня досягнення результатів навчання);
- діагностувальна (надає інформацію про стан досягнення результатів навчання, наявність навчальних втрат, причини виникнення утруднень);
- коригувальна (надає змогу вчителю відповідним чином адаптувати освітній процес);
- орієнтувальна (надає змогу відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток);
- мотиваційно-стимульовальна (активізує внутрішні й зовнішні мотиви до навчання);
- розвивальна (мотивує до рефлексії та самовдосконалення);
- прогностична (ставить цілі навчання на майбутнє);
- виховна (сприяє вихованню в учнів свідомої дисципліни, наполегливості в роботі, працьовитості, почуття відповідальності, обов'язку).

Основними видами оцінювання результатів навчання учнів є формувальне оцінювання, підсумкове оцінювання та державна підсумкова атестація.

Формувальне оцінювання спрямоване на відстеження динаміки навчального поступу учнів, визначення їхніх навчальних (освітніх) потреб і скерування освітнього процесу на підвищення ефективності навчання з урахуванням встановлених результатів навчання.

Підсумкове оцінювання показує результат навчання та розвитку.

Державна підсумкова атестація передбачає оцінювання відповідності результатів навчання учнів, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту. Особливості проведення, вимоги до змісту та критерії оцінювання державної підсумкової атестації Міністерство освіти і науки України визначає в установленому законодавством порядку. Оцінювання результатів навчання учнів здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу. Оцінювання дає інформацію про досягнення результатів навчання на певному етапі освітнього процесу. Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оціночних судженнях. Оцінювання здійснюється за визначеними критеріями, які дозволяють встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягають учні. Загальні критерії оцінювання визначають загальні підходи до встановлення результатів навчання учнів і слугують основою критеріїв оцінювання за освітніми галузями. Критерії оцінювання реалізуються за чотирма рівнями (початковий, середній, достатній, високий). Кожний наступний рівень охоплює вимоги до попереднього, а також додає нові. Критерії оцінювання дають змогу

здійснювати оцінювання результатів навчання у 12-бальній шкалі оцінювання. Опис кожного бала шкали оцінювання подано в додатках з урахуванням структури компетентності (знання, уміння, цінності, ставлення) і наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критично й системно мислити, здатність логічно обґрунтовувати позицію, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми, творчість, ініціативність, здатність співпрацювати з іншими людьми). За вибором закладу освіти оцінювання може здійснюватися за власною шкалою оцінювання результатів навчання учнів. У разі запровадження закладом освіти власної шкали оцінювання результатів навчання учнів ним мають бути визначені правила переведення до 12-бальної шкали оцінювання.

ПРАВИЛА І ПРОЦЕДУРИ

Оцінювання здійснюватиметься як у процесі навчання (поточне), так і на різних його етапах (підсумкове).

Під час організації оцінювання результатів навчання здобувачів освіти необхідно:

визначати форми поточного і підсумкового оцінювання під час планування освітнього процесу на семестр;

формулювати об'єктивні та зрозумілі для учнів навчальні цілі; основою для формулювання таких навчальних цілей є обов'язкові і очікувані результати навчання, визначені Державним стандартом / відповідними модельними Навчальними програмами;

ознайомлювати учнів із критеріями та засобами оцінювання, за якими буде встановлюватися рівень досягнення ними результатів навчання на кінець навчального семестру та року, та ознайомлення із засобами оцінювання, якими буде встановлено результати навчання;

надавати учням зворотний зв'язок щодо їхніх результатів навчання за певний період, який має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним; важливо не протиставляти учнів / учениць одне одному; доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень; труднощі в навчанні варто обговорювати з учнями / ученицями індивідуально; зворотний зв'язок можна надавати в письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності, інших умов;

створювати умови для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія); під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям; важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання;

коригувати освітній процес з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Оцінювання результатів навчання здійснюється за допомогою різних методів, вибір яких зумовлюється особливостями змісту навчального предмета / інтегрованого курсу, його обсягом, рівнем узагальнення, віковими особливостями учнів із застосуванням різних способів і засобів: усного опитування (індивідуальне, групове тощо); спостереження; аналіз портфолію; письмових завдань (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази, диктанти тощо, а також діагностувальні, підсумкові роботи); практичних завдань (завдання на лабораторному обладнанні, реальних об'єктах; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; навчальний проект; робота з картами, діаграмами; заповнення таблиць, побудова схем, моделей, зокрема з використанням електронних засобів навчання тощо); завдань із використанням ІТ (онлайн-тести, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, комп'ютерні продукти тощо);

самооцінювання, взаємооцінювання; комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання.

Оцінювання здійснюється із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо. Частотність та процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, визначають педагогічні працівники з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / Інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом та етапу досягнення очікуваного результату навчання.

Під час оцінювання результатів навчання важливо враховувати дотримання здобувачами освіти принципів академічної доброчесності (самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; покликання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей).

У разі порушення учнями принципів академічної доброчесності, зокрема, списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання під час певного виду навчальної діяльності), учитель / учителька може ухвалити рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності і запропонувати учню / учениці повторне проходження оцінювання.

Оцінка є конфіденційною інформацією, доступною лише для учнівства та його батьків (або осіб, що їх замінюють). Інформування батьків про результати навчання може відбуватися під час індивідуальних зустрічей, шляхом записів оцінювальних суджень у носіях зворотного зв'язку з батьками (паперових / електронних щоденниках учнів тощо), фіксації результатів навчання у свідоцтві досягнень.

VII. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати навчання за освітньою програмою

Початкова освіта здобувається, як правило, із шести років. Діти, яким на 1 вересня поточного року виповнилося сім років, повинні розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року.

Діти, яким на 1 вересня поточного року не виповнилося шести років, можуть розпочинати здобуття початкової освіти цього ж навчального року за бажанням батьків або осіб, які їх замінюють, якщо їм виповниться шість років до 1 грудня поточного року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття початкової освіти з іншого віку.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Профільна середня освіта здобувається, як правило, після здобуття середньої освіти. Діти, які здобули базову середню освіту та успішно склали державну підсумкову атестацію на 1 вересня поточного навчального року, розпочинають здобуття профільної середньої освіти за цією програмою цього ж навчального року.

До здобуття другого рівня повної загальної середньої освіти адаптаційного циклу (5-6 класи) допускаються переважно учні, які здобували початкову освіту. У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких предметів та/або державної підсумкової атестації за рівень початкової школи учні повинні пройти відповідне оцінювання в порядку, визначеному Порядком переведення учнів закладу загальної середньої освіти на наступний рік навчання, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 14 липня 2015 року №762 (із змінами), зареєстрованими в Міністерстві юстиції України 30 липня 2015 р. за № 924/27369), або в екстернатній формі здобуття повної загальної середньої освіти згідно до Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2016 року №8 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року №955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 року за № 184/28314) упродовж першого семестру навчального року.

Для проведення оцінювання (Положення про індивідуальну форму здобуття повної загальної середньої освіти пункт 4 абзац 2) наказом керівника закладу освіти створюється комісія, затверджується її склад (голова та члени комісії), а також графік проведення оцінювання та перелік завдань із навчальних предметів.

**Освітня програма
Черкаської гімназії № 31 (I ступеня)
на 2024-2025 н.р.**

Тип навчального закладу, кількість 1-4 класів та учнів, що навчаються в початковій школі

Тип навчального закладу: гімназія

Кількість класів I ступеня та кількість учнів:

1-й рік навчання – 3 класи, 87 учнів

2-й рік навчання – 4 класи, 122 учнів

3-й рік навчання – 4 класи, 129 учнів

4-й рік навчання – 4 класи, 125 учнів

Загальні положення освітньої програми закладу загальної середньої освіти I ступеня

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 для початкової школи, що забезпечує початкову освіту, розроблена на виконання

Закону України «Про освіту» № 2145-VIII від 5.09.2017;

Закону України «Про повну загальну середню освіту» № 463-IX від 16.01.2020;

Державного стандарту початкової освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 87 від 21.02.2018 «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» (зі змінами);

Наказу МОН України № 521 від 03.06. 2022 «Про оновлені типові освітні програми для 1 – 2 та 3 – 4 класів. Оновлені типові освітні програми затверджено наказом МОН України від 12.08. 2022 р. № 743-22;

Постанови Кабінету Міністрів України № 841 від 23.07.2024 «Про початок навчального року під час дії воєнного стану в Україні»;

Лист МОН України № 1/15281-24 від 23.08.2024 «Про організацію 2024/2025 навчального року в закладах загальної середньої освіти»;

Листа СОІППО № 519/11-07 від 15.08.2024 «Методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу в закладах освіти у 2024-2025 навчальному році»;

наказу МОН України № 813 від 13.07.2021 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання результатів навчання учнів 1-4 класів закладів загальної середньої освіти»;

наказу МОН України № 923 від 20.08.2018 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо адаптаційного періоду для учнів першого класу у Новій українській школі»;

наказ МОН України № 563 від 15.05.2023 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо окремих питань здобуття освіти в закладах загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;

лист МОН України № 22.1/12-Г-372 від 18.06.2020 «Організація дистанційного навчання в школі»;

наказ МОН України № 1096 від 02.09.2020 «Про внесення змін до методичних рекомендацій щодо заповнення класного журналу учнів початкових класів Нової української школи»;

наказ МОН України № 1362 від 07.12.2018 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо заповнення класного журналу учнів початкових класів Нової української школи»;

наказ МОН України № 863 від 13.06.2024 «Про внесення змін у Методичні рекомендації щодо окремих питань здобуття освіти в умовах воєнного стану в Україні»;

□ наказу МОН України № 714 від 20.05.2024 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;

□ наказу МОН України № 714 від 20.05.2024 «Про затвердження змін до Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти»;

□ наказу МОН України № 274 від 28.03.2022 «Про деякі питання організації здобуття загальної середньої освіти та освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні»;

□ наказу МОН України № 438 від 13.05.2022 «Про деякі питання зарахування до закладів загальної середньої освіти в умовах воєнного стану в Україні»;

□ наказу МОН України № 128 від 20.02.2002 «Про затвердження Нормативів Наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсую чого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами);

□ наказу МОН України № 762 від 14.07.2015 «Про затвердження Порядку переведення учнів (вихованців) загальноосвітнього навчального закладу до наступного класу», із змінами наказ МОН № 621 від 07.08.2015»;

□ наказу МОН України № 268 від 01.03.2021 «Деякі питання переведення учнів на наступний рік навчання»;

□ наказу МОН України № 8 від 12.01.2016 «Положення про індивідуальну форму здобуття загальної середньої освіти» (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 липня 2019 року № 955), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2016 р. за № 184/28314;

□ наказу МОН України № 1115 від 08.09.2020 «Деякі питання організації дистанційного навчання»;

□ наказу МОЗ України № 2205 від 25.09.2020 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти».

Головною метою освітньої програми є реалізація права громадян на здобуття початкової освіти згідно з вимогами Державного стандарту.

Початкова освіта - перший рівень повної загальної середньої освіти, що передбачає виконання учнем вимог до результатів навчання, визначених державним стандартом початкової освіти.

Метою початкової освіти є всебічний розвиток дитини, її талантів, здібностей, компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей і потреб, формування цінностей, розвиток самостійності, творчості та допитливості. Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

□ визнання унікальності та обдарованості кожної дитини, що забезпечується рівним доступом до освіти, заборонаю будь-яких форм дискримінації або відокремлення дітей на основі попереднього відбору;

□ цінність дитинства, що оберігається шляхом встановлення освітніх вимог, які відповідають віковим особливостям дитини, визнання прав дитини на навчання через діяльність, зокрема гру, обмеження обсягу домашніх завдань для збільшення часу на рухову активність і творчість дитини;

□ радість пізнання, що обумовлюється використанням в освітньому процесі дослідницької та проектної діяльності;

□ розвиток вільної особистості шляхом підтримки самостійності, незалежного

мислення, оптимізму та впевненості в собі;

□ міцного здоров'я та добробуту, яких можливо досягти шляхом формування здорового способу життя і створення умов для гармонійного фізичного та психоемоційного розвитку;

□ забезпечення безпеки у результаті створення атмосфери довіри і взаємоповаги, перетворення школи на безпечне місце, де запобігають насильству і цькуванню, надають необхідну підтримку;

□ утвердження людської гідності шляхом виховання чесності, відваги, наполегливості, доброти, здатності до співчуття і співпереживання, справедливості, поваги до прав людини (зокрема, права на життя, здоров'я, власність, свободу слова тощо);

□ плекання любові до рідного краю та української культури, шанобливе ставлення до Української держави;

□ формування активної громадянської позиції, відповідальності за своє життя, розвиток громади та суспільства, збереження навколишнього світу.

Освітня програма початкової освіти окреслює рекомендовані Міністерством освіти та науки України підходи до планування й організації Черкаською гімназією № 31 єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями 1-х – 4-х класів обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом початкової освіти (далі – Державний стандарт) та Типових освітніх програм початкової освіти.

Освітня програма *початкової освіти* складена на основі Державного стандарту початкової освіти та Типових освітніх програм початкової освіти:

- для 1-х Б та В; 2-х Б та Г; 3-х Б та В; 4-х Б,В,Г класів – Типова освітня програма початкової освіти (1-2, 3-4 класи), розроблена під керівництвом О.Я.Савченко (НУШ-1), затверджена наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1272 від 08.10.2019;
- для 1-А; 2-А,В; 3-А,Г та 4-А класів – Типова освітня програма початкової освіти в рамках науково – педагогічного проєкту «Інтелект України» затверджена наказами Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України №1319 від 02.11.2016 та №140 від 03.02 2021;

Загальний обсяг годин :

для 1-х класів - 700 годин навчальний рік

для 2-х класів - 770 годин навчальний рік

для 3-х класів - 910 годин навчальний рік.

для 4-х класів - 910 годин навчальний рік

У початковій школі здійснюватиметься поділ класів на групи при вивченні іноземних мов та інформатики відповідно до чинних нормативів (наказ Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 р. № 128, зареєстрований в Міністерстві юстиції України від 06.03.2002 за № 229/6517 зі змінами – лист МОН України №1\9-322 від 18.05.2018).

Перелік

освітніх галузей для 1-х Б та В класів, 2-х Б та Г класів, 3-х Б та В класів, 4-х Б, В та Г класів, які працюватимуть у 2024-2025 навчальному році за програмою НУШ -1 та для 1-А класу, 2-А та В класів, 3-А та Г класів, 4-А класу, які працюватимуть у 2024-2025 навчальному році за програмою «Інтелект України»

Мовно-літературна освітня галузь. Українська мова і літературне читання.

Іншомовна освітня галузь. Іноземна мова.

Математична освітня галузь. Математика.

Природнична, громадянська та історична, соціальна та здоров'язбережувальна освітні галузі «Я досліджую світ».

Інформатична освітня галузь. Інформатика.

Технологічна освітня галузь. Дизайн і технології.

Мистецька освітня галузь. Мистецтво.

Фізкультурна освітня галузь. Фізична культура.

Мовно-літературна освітня галузь Рідномовна освіта (українська мова і література)

Освітню програму з рідномовної освіти створено на основі Державного стандарту початкової освіти.

Метою рідномовної освіти для загальної середньої освіти є розвиток здатності спілкуватися українською мовою для духовного, культурного й національного самовияву, послуговуватися нею в особистому і суспільному житті, у міжкультурному діалозі, бачити її передумовою життєвого успіху; плекання здатності спілкуватися рідною мовою (якщо вона не українська); формування шанобливого ставлення до культурної спадщини; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями рідномовної освіти у початковій школі є:

- виховання стійкої мотивації до читання та прагнення вдосконалювати своє мовлення;
- сприяння індивідуальному самовияву учнів та взаємодії між ними через розвиток комунікативних умінь, зокрема діалогічного мовлення, театралізацію;
- розвиток умінь вдумливого читання і базових правописних умінь;
- збагачення духовного світу учнів через естетичне сприймання творів художньої літератури та медіапродуктів;
- розвиток уяви та творчого мислення учнів за допомогою творів літератури та мистецтва, медіатекстів, театралізації, гри;
- формування умінь опрацьовувати тексти різних видів (художні, науково-популярні, навчальні, медіатексти);
- розвиток здатності спостерігати за мовними явищами, експериментувати зі звуками, словами, фразами, зокрема і в мовних іграх, для опанування початкових лінгвістичних знань і норм української мови;
- створення сприятливого мовного середовища у школі, зокрема й через пізнання сучасної дитячої літератури різної тематики та жанрів.

Відповідно до окреслених завдань, у початковому курсі рідномовної освіти виокремлено такі **змістові лінії**: «Взаємодіємо усно», «Читаємо», «Взаємодіємо письмово», «Досліджуємо медіа», «Досліджуємо мовлення», «Театралізуємо».

Комунікативна компетентність, зокрема вільне володіння українською мовою та спілкування рідною мовою (якщо вона не українська), виявляється в безпосередньому та опосередкованому спілкуванні.

Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістової лінії **«Взаємодіємо усно»** (мовець / слухач – слухач / мовець). Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до дій зі сприймання, перетворення, виокремлення, аналізу й інтерпретації, оцінювання та використання усної інформації в реальній мовленнєвій практиці (бесіда, дискусія у класі, мікродискусія в групі, обговорення в парі тощо).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані у просторі та часі) запропоновано змістові лінії **«Читаємо»** (читач – автор), **«Взаємодіємо письмово»** (автор – читач), **«Досліджуємо медіа»** (читач / глядач / слухач – автор). Ці змістові лінії забезпечують здобуття досвіду опосередкованого спілкування, опанування кола знань (понять, уявлень) та вмінь, що дають змогу учням удосконалювати комунікативну компетентність.

Змістова лінія **«Читаємо»** спрямована на розвиток мотивації дітей до читання, залучення їх до читацької діяльності, яка ґрунтується на учнівській ініціативності та самостійності у доборі текстів для читання та інтерпретації прочитаного. Під час читання учні розвивають уміння сприймати та аналізувати текст, оцінювати прочитане та перетворювати інформацію, уявляти, мислити творчо.

Змістова лінія **«Взаємодіємо письмово»** передбачає залучення учнів до реальної писемної практики, зокрема за допомогою цифрових пристроїв та в режимі онлайн. Результатом такої роботи є базові вміння створювати писемні висловлювання у реальному та віртуальному просторі та редагувати їх.

Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** передбачає ознайомлення школярів з основами медіаграмотності. Діти формують уявлення про межу між реальним світом і світом мас-медіа. Вони вчаться інтерпретувати, аналізувати, оцінювати медіатексти (фільм, мультфільм, реклама, фотографія тощо) та створювати прості медіапродукти. Змістова лінія **«Досліджуємо медіа»** пропонує інструмент для активного критичного освоєння комунікативного медіасередовища.

Змістова лінія **«Досліджуємо мовлення»** забезпечує дослідження мовних закономірностей і формування на цій основі свідомих мовленнєвих умінь (орфоепічних, лексичних, граматичних, правописних, стилістичних, словотвірних). Також у межах цієї змістової лінії учні опановують виражальні засоби художніх текстів, що в цілому сприяє творенню індивідуального стилю мовлення.

Змістова лінія **«Театралізуємо»** слугує розвитку комунікативних умінь учнів, зокрема вміння моделювати різні ситуації спілкування, обирати відповідні комунікативні стратегії, досліджувати несловесні засоби спілкування. Увага до несловесних засобів приділятиметься і в змістових лініях **«Взаємодіємо усно»** та **«Досліджуємо медіа»**, а сам прийом театралізації може використовуватися й у змістовій лінії **«Читаємо»**.

Специфіка змістової лінії **«Театралізуємо»** пов'язана з формуванням уявлення про театр як місце, де учні здобувають досвід співчуття та співпереживання. Тому в межах змістової лінії **«Театралізуємо»** учні досліджують чужу (глядач) та власну (актор) експресію. Ця змістова лінія передбачає залучення учнів до сценічної творчості, в умовах якої школярі набувають акторського досвіду, зокрема імпровізації, що забезпечує розвиток у дитини емоційного інтелекту, творчого мислення, самосвідомості й самоефективності, уміння мобілізувати інших, ініціативності, уміння долати бар'єри, пов'язані з неоднозначністю, невизначеністю та ризиками, співпрацювати з іншими особами.

Іншомовна освіта (англійська мови)

Метою іншомовної освіти для загальної середньої освіти є формування іншомовної комунікативної компетентності для безпосереднього та опосередкованого міжкультурного спілкування, що забезпечує розвиток інших ключових компетентностей і задоволення різних життєвих потреб дитини.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями іншомовної освіти у початковій школі є:

- здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених цією програмою;
- розуміти на слух зміст автентичних текстів;
- читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту;
- здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань;
- адекватно використовувати досвід, набутий під час вивчення рідної мови та інших навчальних предметів;
- використовувати в разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів;
- критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб;
- висловлювати свої думки, почуття та ставлення;
- ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування;
- обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб;
- ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.

Зміст навчання забезпечується єдністю предметного, процесуального та емоційно-ціннісного компонентів і створюється на засадах опанування іноземної мови в контексті міжкультурної парадигми, що передбачає ознайомлення з культурою народу, чію мову вивчають учні. Такий підхід зумовлює формування готовності до міжкультурної комунікації в межах типових сфер, тем і ситуацій спілкування, визначених навчальною програмою. На кінець 2-го класу учні загальноосвітніх навчальних закладів досягають рівня Pre-A1, а на кінець 4-го класу – рівня A1. Ці рівні характеризують результати навчальних досягнень у кожному виді мовленнєвої діяльності та узгоджуються із «Загальноєвропейськими рекомендаціями з мовної освіти».

Відповідно до мети ішомовної освіти та завдань у початковій школі, виокремлено такі **змістові лінії**: «Сприймання на слух», «Зорове сприймання», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання», «Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія».

Іншомовна комунікативна компетентність виявляється в безпосередньому та опосередкованому міжкультурному спілкуванні. Для формування комунікативної компетентності в умовах безпосереднього спілкування програма пропонує розгортати навчальну діяльність у межах змістових ліній **«Сприймання на слух», «Усна взаємодія», «Усне висловлювання»**. Змістова лінія **«Сприймання на слух»** передбачає залучення учнів до дій зі сприймання коротких простих запитань, тверджень, вказівок, інструкцій та реагування на них вербально і/ або невербально. Змістова лінія **«Усна взаємодія»** спрямована на розвиток умінь розпізнавати знайомі слова повсякденного вжитку у знайомому контексті; ставити запитання та давати відповіді про себе та щоденні справи. Змістова лінія **«Усне висловлювання»** передбачає творення коротких фраз про себе, надавання базової персональної інформації (наприклад, ім'я, адреса, родина, національність).

Для становлення комунікативної компетентності в умовах опосередкованого спілкування (на відстані в просторі та часі) запропоновано змістові лінії **«Зорове сприймання»** (читач – автор), **«Писемна взаємодія», «Писемне висловлювання», «Онлайн взаємодія»**. Усі перелічені змістові лінії забезпечують для учня здобуття досвіду опосередкованого спілкування та опанування низки комунікативних умінь, що дасть змогу учням розвивати комунікативну компетентність. Змістова лінія **«Зорове сприймання»** передбачає сприймання та розпізнавання знайомих слів у супроводі

малюнків. У рамках змістової лінії *«Писемне висловлювання»* учні навчаються писати короткі фрази для надання базової інформації. Результатом опрацювання змістової лінії *«Онлайн взаємодія»* є оволодіння вміннями встановлювати базовий соціальний контакт онлайн, вживаючи найпростіші ввічливі форми вітання та прощання, та розміщувати прості твердження про себе у форматі онлайн.

Математична освітня галузь

Освітня програма з математики для 1 – 4 класів спрямована на формування в учнів математичної ключової і предметної компетентностей, реалізацію мети та загальних цілей освітньої галузі, визначених у Державному стандарті початкової освіти.

При конструюванні програми головний акцент зроблено на реалізацію компетентнісного підходу у викладанні математики. Визначальними у структурі програми є обов'язкові та очікувані результати навчання на кінець другого та четвертого класів.

Метою математичної освітньої галузі Стандарт визначає «розвиток математичного мислення дитини, здатностей розуміти й оцінювати математичні факти й закономірності, робити усвідомлений вибір, розпізнавати в повсякденному житті проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів, моделювати процеси та ситуації для вирішення проблем».

У відповідності із загальними цілями найважливішими завданнями навчання математики можуть бути:

- формування здатності розпізнавати серед повсякденних проблем ті, які можна розв'язати із застосуванням математичних методів та способів;
- розвиток уміння здійснювати дослідження, аналіз, планування послідовності дій для розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач;
- формування та розвиток усвідомлених і міцних обчислювальних навичок;
- вироблення вміння описувати побачене, почуте, прочитане за допомогою простих математичних моделей;
- формування відповідального ставлення щодо висунування гіпотез, їх оцінки, доведення або спростування, обґрунтування свого вибору;
- вироблення досвіду дослідження просторових відношень, форм об'єктів навколишнього світу, конструювання площинних та об'ємних геометричних фігур;
- вироблення вміння сприймати, перетворювати та оцінювати отриману інформацію, використовуючи різні джерела, у тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

У початковому курсі математичної освіти відповідно до зазначеної мети і сформульованих завдань виділено такі змістові лінії: *«Лічба»*, *«Числа. Дії з числами»*, *«Вимірювання величин»*, *«Просторові відношення. Геометричні фігури»*, *«Робота з даними»*.

У межах змістових ліній *«Лічба»*, *«Числа. Дії з числами»* здійснюється формування поняття числа, насамперед, розуміння учнями принципу утворення різних видів чисел (натуральних одноцифрових, натуральних багатоцифрових, дробових тощо) та способів виконання дій з цими числами – порівняння, додавання, віднімання, множення та ділення. Крім того, розгортається робота з дослідження законів і властивостей, способів виконання арифметичних дій під час розв'язання повсякденних проблем математичного змісту, зокрема й сюжетних задач. У рамках змістової лінії *«Вимірювання величин»*, опираючись на суб'єктний досвід та навички дослідницької роботи, молодші школярі вчаться *вимірювати величини* довжини, маси, температури, часу, місткості (об'єму) за допомогою підручних засобів і вимірювальних приладів, оперувати грошима.

Разом з тим, учні виконують перетворення, порівняння, додавання і віднімання іменованих чисел, розв'язують повсякденні проблеми математичного змісту, в тому числі й сюжетні задачі, використовуючи різні одиниці вимірювання величин.

У процесі навчальної роботи з різного роду величинами виокремлюється також і *робота з геометричним матеріалом*, дослідження просторових відношень та геометричних фігур різних форм, конструювання площинних та об'ємних фігур з підручного матеріалу, створення макетів реальних та уявних об'єктів різних конструкцій, виконання простих завдань, описаних у математичних текстах, в т.ч. й сюжетних задачах геометричного змісту (змістова лінія «**Просторові відношення. Геометричні фігури**»).

Формування в учнів уміння аналізувати повсякденні проблеми математичного змісту потребує оволодіння ними *математичним моделюванням* як прийомом діяльності при дослідженні реальних об'єктів і процесів та при розв'язуванні навчально - пізнавальних і практико орієнтованих задач, використовуючи різні джерела інформації, в тому числі й засоби інформаційно-комунікаційних технологій.

З прикладами так званих «фізичних» моделей школярі зустрічаються ще в дошкіллі: іграшки, що оточують дитину, фотографія людини, глобус та ін., а математичне моделювання – це створення моделей та їх дослідження засобами математики.

З 1-го класу учнів варто привчати до роботи з різного виду *простими математичними моделями*, оскільки вони так чи інакше допомагають виділити, впорядкувати, проаналізувати та зафіксувати дані (подані в умові задачі, зібрані за допомогою опитувальника тощо). Ця робота розгортається у межах змістової лінії «**Робота з даними**».

Таким чином, упродовж двох циклів навчання математики у поєднанні з іншими освітніми галузями у здобувачів початкової освіти здійснюватиметься формування знань, умінь, ставлень, що є сутністю компетентнісного підходу, для забезпечення подальшої здатності успішно навчатися, усвідомлюючи роль математичних знань та вмінь в особистому і суспільному житті людини.

Природнича освітня галузь

Метою природничої освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування наукового мислення та культури дослідження; розвиток системних уявлень про цілісність та розмаїття природи, утвердження принципів сталого розвитку, ефективної, безпечної і природоохоронної поведінки в дошкіллі.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями природничої освітньої галузі у початковій школі є:

- виховання любові та шанобливого ставлення до природи рідного краю, України, планети Земля;
- формування екологічно й етично обґрунтованої поведінки у природі, залучення до участі у природоохоронних акціях;
- розвиток зацікавлення до пізнання природи, оволодіння способами навчально-пізнавальної діяльності, елементарними дослідницькими вміннями (через експерименти, спостереження);
- поступове формування уявлень про природничо-наукову картину світу через поглиблення початкових знань про природні об'єкти і явища, взаємозв'язки в системі «нежива природа – жива природа», про залежність людини від стану навколишнього середовища та її вплив на нього.

Відповідно до зазначених мети і завдань, виокремлено такі змістові лінії: «Я пізнаю природу», «Я у природі», «Я у рукотворному світі».

Змістова лінія *«Я пізнаю природу»* спрямована на формування дослідницьких умінь школярів через підтримку допитливості та інтересу до спостережень, експериментів та моделювання для пошуку відповідей на запитання про навколишній світ.

Змістова лінія *«Я у природі»* передбачає розвиток уявлень молодших школярів про об'єкти та явища природи, встановлення зв'язків між неживою і живою природою, формування бережливого ставлення до природи; вироблення навичок екологічно доцільної поведінки в довкіллі.

Змістова лінія *«Я в рукотворному світі»* спрямована на формування загальних уявлень про світ, створений людиною, понять про взаємозв'язки людини і природи, слугує джерелом натхнення для пошуку та втілення дитячих винахідницьких ідей та проєктів. Провідна роль у вивченні природничої освітньої галузі належить дослідженням (спостереженням, експериментам), екскурсіям, природоохоронній та проєктній діяльності школярів.

Технологічна освітня галузь

Метою технологічної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/учениці здатності до зміни навколишнього світу засобами сучасних технологій без шкоди для середовища, до використання технологій для власної самореалізації, культурного й національного самовияву.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями технологічної освітньої галузі у початковій школі є:

- залучення учнів до різних видів діяльності, формування вмінь для створення виробу від творчого задуму до його втілення в готовий результат;
- формування в учнів культури праці та побуту, навичок раціонального ведення домашнього господарства, задоволення власних потреб та потреб інших, відповідальності за результати власної діяльності;
- формування вміння ефективно використовувати природні матеріали з турботою про навколишнє середовище;
- створення умов для практичного і творчого застосування традицій і сучасних ремесел.

Зміст технологічної освітньої галузі в початкових класах структурується за такими змістовими лініями: «Технічна творчість і техніка», «Світ технологій», «Світ ремесел», «Побут».

Змістові лінії, які систематизують очікувані результати навчання, спрямовані на формування ключових компетентностей учнів.

Змістова лінія *«Технічна творчість і техніка»* спрямована на залучення учнів до творчої діяльності у процесі конструювання та моделювання під час самостійної або колективної роботи з конструктором. Процес конструювання з готових деталей (моделей) конструктора має на меті сприяти розвитку просторової уяви й елементів творчого та технічного мислення учнів, через читання і зіставлення малюнків, графічних зображень, за якими учні складатимуть конструкції. Учні виконуватимуть макетування об'ємних моделей транспортних засобів, будинків, веж, роботів тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до деталей конструкторів, відповідних графічних зображень схем для конструювання простих моделей; матеріалів для виготовлення та оздоблення виробу

Змістова лінія *«Світ технологій»* має на меті формувати в учнів здатність планувати власну діяльність у процесі вивчення конструкційних матеріалів – від розпізнавання їх на дотик до аргументованого добору для створення виробу, виконувати найпростіші способи їх обробки. Важливою умовою засвоєння цієї лінії є формування в учнів здатності

розуміти і дотримуватися послідовності у виготовленні виробів, аргументувати обрану послідовність у роботі. У процесі роботи з матеріалами провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування стрічок тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, технологічних карток (схем), необхідних для виготовлення виробу, інструментів та пристосувань, довідникових посібників (книжки з ілюстраціями до творів, набори малюнків до мультфільмів тощо). Організація екскурсій на виробничі об'єднання, перегляд та обговорення відеофільмів про виробництво. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюється повторне та економне використання матеріалів.

Змістова лінія «Світ ремесел» має на меті формувати в учнів ставлення до творів декоративно-ужиткового мистецтва та ремесел як культурної спадщини українського народу, а також вміння створювати та оздоблювати прості вироби за зразком чи власним задумом, із застосуванням традиційних ремесел або технік декоративно-ужиткового мистецтва. У процесі роботи провідними операціями будуть: різання ножицями, склеювання, зв'язування, різьблення, ліплення тощо.

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до виробів, виготовлених традиційними та сучасними ремеслами; матеріалів, інструментів та пристосувань, каталогів, фотографій тощо. Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються технології традиційних та сучасних ремесел. Відвідування (реально чи віртуально) майстерень народних умільців, музеїв декоративно-ужиткового мистецтва.

Змістова лінія «Побут» має на меті формувати практичні навички організації власної життєдіяльності, розв'язувати практичні завдання у власному побуті, планувати та реалізовувати найпростіші трудові дії (ремонт іграшок, книжок, догляд за рослинами, домашніми тваринами; приготування страв за рецептами; догляд за одягом та взуттям).

Пропоновані умови: персональний доступ учня / учениці до матеріалів, інструментів та пристосувань; об'єктів (іграшок, книжок тощо). Перегляд та обговорення фільмів (мультфільмів), у яких висвітлюються найпростіші дії щодо самостійності в побуті.

Технологічна освітня галузь базується на практичній діяльності учнів. На кожному занятті передбачено виконання практичної роботи. Об'єкти праці для виготовлення учитель/ учителька добирає, спираючись на побажання учнів.

Інформатична освітня галузь

Метою інформатичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є формування в учня/ учениці здатності до вирішення проблем із використанням цифрових пристроїв, інформаційно-комунікаційних технологій та критичного мислення для розвитку, творчого самовираження, власного та суспільного добробуту; безпечна та відповідальна діяльність в інформаційному суспільстві.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** інформатичної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування відповідальної позиції цифрового громадянина, навичок безпечного й етичного користування цифровими пристроями та мережами;
- формування початкових умінь розрізняти інформацію різних видів та працювати з нею за допомогою цифрових пристроїв чи без них;
- формування початкових умінь визначати, знаходити та зберігати інформацію, необхідну для розв'язання життєвих проблем (навчання, гри тощо), за допомогою цифрових пристроїв, мереж та без них, самостійно та під час групової взаємодії; розрізняти правдиву і неправдиву інформацію різних видів;
- налагодження комунікації за допомогою цифрових пристроїв та мереж для спільної творчості, співпраці, навчання, гри;
- формування початкових умінь створювати електронні тексти (зображення, відео,

звуки, програми тощо) за допомогою цифрових пристроїв;

- формування вмінь презентувати себе, власну творчість, ідеї, створені продукти та інші результати індивідуальної та групової діяльності за допомогою цифрових пристроїв.

Реалізація поставленої мети та завдань у початковій школі відбувається за **змістовими лініями** “Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)”, “Моя цифрова творчість”, “Комунікація та співпраця”, “Я і цифрові пристрої”, “Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві”.

У рамках змістової лінії **“Я у світі інформації (Дані. Інформація. Моделі)”** формуються початкові вміння розпізнавати, знаходити, свідомо відбирати, зберігати та опрацьовувати просту інформацію за допомогою цифрових пристроїв та без них. Розпізнавання правдивої і неправдивої інформації в усіх її виявах (текст, зображення, звук тощо) необхідне для формування критичного мислення, що сприяє безпеці в інформаційному просторі дитини. Початкові уявлення про моделі реалізуються через визначення істотних і неістотних властивостей об’єктів та створення на основі цього простих моделей об’єктів.

Змістова лінія **“Моя цифрова творчість”** розкривається через практичну діяльність (індивідуальну і групову) зі створення простих інформаційних продуктів (програм, текстів, зображень, відео, звуків, тощо) за допомогою цифрових пристроїв та програм для творчого самовираження, презентації себе і продуктів власної діяльності, вирішення завдань інших освітніх галузей.

В основі змістової лінії **“Комунікація та співпраця”** – ознайомлення із доступними для дитини засобами цифрової та безпосередньої комунікації для гри, спілкування, навчання, отримання нової інформації; використання безпечного онлайнного чи офлайнного середовища для цього. В умовах роботи у групі учні мають навчитися окреслювати цілі індивідуальної та групової діяльності, розподіляти ролі в межах групи, оцінювати здобутий результат, аналізувати помилки та усувати їх, доброзичливо взаємодіяти безпосередньо та в мережах.

Змістова лінія **“Я і цифрові пристрої”** реалізується через усвідомлення і розпізнавання тих завдань, які можна розв’язати за допомогою цифрових пристроїв, виходячи з їхніх функціональних можливостей (фотографувати, записувати, слухати, відображати, опрацьовувати інформацію тощо). До основних умінь, які формуються через цю змістову лінію, належать розпізнавання простих програмних і технічних несправностей та вміння усувати їх самостійно чи з допомогою дорослих, розуміти обмеження та переваги пристроїв стосовно виконуваних завдань, усвідомлювати, що машини можуть імітувати інтелектуальну діяльність. Ця змістова лінія охоплює вміння організувати власний робочий простір на фізичному та простому програмному рівні для збереження здоров’я, доброго самопочуття та ефективної діяльності учня/учениці.

Змістову лінію **“Відповідальність та безпека в інформаційному суспільстві”** спрямовано на створення безпечних умов для учня / учениці під час роботи з цифровими пристроями і в мережах, що передбачає захист особистої інформації, формування принципів етичного, доброзичливого та відповідального спілкування через мережі, навички і можливості захисту власного інформаційного простору, фізичного та психологічного здоров’я. У рамках цієї змістової лінії в учнів формується відповідальне та шанобливе ставлення до власної та чужої інформаційної діяльності, яке на рівні початкової школи виявляється, зокрема, і через зазначення власного авторства, посилання на авторство інших, а також через усвідомлення шкоди від списування.

Вказані змістові лінії передбачають можливу інтеграцію інформатичної освітньої галузі з іншими освітніми галузями через розв’язування дослідницьких завдань, формування наскрізних умінь учнів, інформатичної грамотності та культури.

Соціальної та здоров'язбережувальна освітня галузь

Метою соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі для загальної середньої освіти становлення самостійності учня / учениці, його / її соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці в різних середовищах, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та сталого розвитку.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі у початковій школі є:

- формування у школярів стійких переконань щодо цінності життя, здоров'я і безпеки для себе і тих, хто його / її оточує;
- виховання дбайливого та усвідомленого ставлення до власного здоров'я і безпеки;
- розвиток потреби самопізнання та самовдосконалення;
- формування в учнів сталої мотивації до здорового способу життя;
- формування свідомого прагнення дотримуватися безпечної, здорової та етичної поведінки для поліпшення добробуту;
- розвиток уміння ухвалювати рішення в повсякденних ситуаціях з користю для безпеки та здоров'я;
- сприяння індивідуальному розвитку самостійності, підприємливих якостей та поведінки свідомого споживача;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я;
- створення сприятливого безпечного та здорового середовища в школі.

Зміст соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі структуровано за трьома змістовими лініями: «Безпека», «Здоров'я», «Добробут».

Змістова лінія **«Безпека»** передбачає розвиток умінь безпечної поведінки вдома, школі та у природному й техногенному середовищі, прогнозування наслідків небезпечних дій, визначення впливів на вибір безпечної поведінки, дотримання правил (дорожнього руху, використання побутової техніки і побутової хімії тощо) та відповідального ставлення до особистої безпеки й безпеки інших.

Змістова лінія **«Здоров'я»** спрямована на формування в учнів здоров'язбережувальної компетентності і поведінки через набуття навичок здорового способу життя, розвиток позитивної самооцінки, критичного мислення, умінь ухвалювати зважені рішення, відповідально ставитися до власного здоров'я та здоров'я тих, хто поряд, і протидіяти негативним соціальним чинникам.

Змістова лінія **«Добробут»** забезпечує розвиток етичної поведінки в соціумі, вміння вчитися і формування позитивного ставлення до навчання, усвідомлення важливості здорового способу життя для добробуту, розвиток підприємливості і споживчої культури для оптимального використання ресурсів та забезпечення добробуту, орієнтацію учнів на відповідальне ставлення до безпеки та здоров'я як до найважливіших життєвих цінностей.

Навчальний матеріал змістових ліній реалізується наскрізно в кожній темі через взаємодоповнення та взаємодоповнення.

Громадянська та історична освітня галузь

Метою громадянської та історичної освітньої галузі для загальної середньої освіти є створення умов для формування в учня / учениці початкової школи власної ідентичності та готовності до змін через усвідомлення своїх прав і свобод, осмислення зв'язків між історією і теперішнім життям; плекання активної громадянської позиції на засадах демократії та поваги до прав людини, набуття досвіду співжиття за демократичними процедурами.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** громадянської та історичної освіти у початковій школі є:

- здобуття знань про сучасність і минуле своєї родини, місцевої громади, Батьківщини, людства, формування відповідного віковим можливостям розуміння змісту пам'ятних для себе та для громадян України подій;
- сприяння початковому усвідомленню власної гідності, цінності свободи і прав людини, своєї належності до родини, місцевої та шкільної громад, українського народу, вироблення відповідального ставлення до власної діяльності та діяльності інших;
- формування умінь орієнтуватися в історичному часі та соціальному просторі, знаходити та опрацьовувати доступну для себе суспільну інформацію, пояснювати її зміст та передавати породжені нею враження і думки;
- удосконалення набутих дітьми в дошкільному віці позитивних моделей поведінки у громадських місцях та опанування нових, пов'язаних із діяльністю школяра / школярки;
- розвиток здатності обстоювати власну думку та приймати інших, вирізняти вияви нерівності, несправедливості та дискримінації;
- створення умов для набуття успішного досвіду конструктивної взаємодії та громадянської поведінки, формування емоційно-ціннісного компонента громадянської культури особистості.

Для формування ідентичності та громадянської компетентності учнів програма пропонує опановувати потрібні для цього знання і вміння, виробляти навички громадянської поведінки та виховувати громадянські чесноти в межах таких **змістових ліній**: «Я – Людина», «Я серед людей», «Моя культурна спадщина», «Моя шкільна і місцева громади», «Ми – громадяни України. Ми – європейці».

Змістова лінія **«Я – Людина»** передбачає залучення учня / учениці до опрацювання та використання для самоідентифікації елементарної інформації про людину як унікальну у Всесвіті істоту, яка творить себе як особистість, формує свій характер і розвиває цінні якості у процесі пізнавальної і трудової діяльності. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє самопізнанню учнів, усвідомленню власних потреб, уподобань, здібностей та інтересів, заохочує обирати цілі особистісного зростання (бути відповідальним, чесним тощо), допомагає початковому усвідомленню гідності та неповторності будь-якої людини.

Змістова лінія **«Я серед людей»** забезпечує усвідомлення ролі зв'язків, які існують між людьми, значення рідні, друзів, приятелів, спільнот, з якими дитина себе ідентифікує. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє набуттю досвіду громадянської поведінки та свідомому виборі норм і моделей поведінки, часто за певними взірцями.

Змістова лінія **«Моя культурна спадщина»** дає змогу учнівству усвідомити свою вкоріненість у національну, а також рідну за етнічним походженням культуру, в європейську цивілізацію. Учні/ учениці отримують можливість дослідити місцеві пам'ятки, пізнати традиції та минуле своєї родини, рідної етнічної групи, нації. Навчання в межах цієї змістової лінії сприяє розумінню значущості та різноманітності культурних надбань людства, формуванню умінь пізнавати минуле.

Лінія **«Моя шкільна і місцева громади»** забезпечує розуміння учнем/ ученицею базових норм шкільного та місцевого громадського життя, дає йому/ їй змогу посилено долучатися до їх відтворення та модернізації. Пізнання шкільних і місцевих традицій, ознайомлення з громадянськими вчинками земляків, діяльністю шкільної адміністрації, місцевих органів влади та добровільних асоціацій, зорієнтованих на громадські справи, сприяє набуттю учнями первинного досвіду громадянської дії, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії, впливає на формування емоційно-ціннісного компонента громадянської культури дитини. Навчання в межах цієї змістової лінії забезпечує вироблення вмінь висловлювати та обстоювати свою думку та приймати інших, висувати

власні ініціативи, планувати й організовувати посильні для дітей молодшого шкільного віку громадські справи.

Змістова лінія *«Ми – громадяни України. Ми – європейці»* дає учневі / учениці елементарні уявлення про національну символіку та державні атрибути України, націю (народ), державу, політику, владу, ключові події в історії України, підводить до прийняття демократичних цінностей та ідей євроатлантичної інтеграції Батьківщини. У межах цієї змістової лінії на прикладі відомих історичних постатей та національних героїв школярі усвідомлюють цінності патріотизму, активної громадянської позиції, самоповаги та ін.

Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі у початковій школі мають бути реалізовані оптимальними для кожного елемента змісту та навчальної цілі інтерактивними методами, із використанням інформаційних технологій.

Мистецька освітня галузь

Метою навчання мистецтва для загальної середньої освіти є формування культурних цінностей у процесі пізнання мистецтва та художньо-творчого самовираження в особистому та суспільному житті; плекання пошани до національної і світової мистецької спадщини.

Відповідно до окресленої мети, головними завданнями навчання мистецтва у початковій школі є:

- збагачення духовного світу учня / учениці під час сприймання мистецтва та художньої творчості; виховання шани до національної і світової культурної спадщини;
- набуття досвіду творення художніх образів через опанування елементарними мистецькими вміннями; розвиток загальних і спеціальних мистецьких здібностей;
- розкриття творчого потенціалу особистості; стимулювання художньо-образного мислення, художніх інтересів; виховання естетичного смаку; сприяння творчому самовияву та розвитку індивідуального стилю учня / учениці через мистецтво;
- розвиток уміння інтерпретувати твори мистецтва, висловлювати враження та особистісне ставлення до них; засвоєння початкових знань про види мистецтва, особливості їхньої художньо-образної мови, зокрема у взаємозв'язках;
- формування вміння презентувати й оцінювати власну творчість, плекання потреби у самовдосконаленні;
- формування вміння взаємодіяти з іншими через мистецтво, виявляти зв'язки мистецтва з природним і соціокультурним середовищем;
- виховання здатності застосовувати мистецтво для отримання задоволення та емоційного самопізнання.

Реалізація поставленої мети та завдань здійснюється за **змістовими лініями**: «Художньо-практична діяльність», «Сприймання та інтерпретація мистецтва», «Комунікація через мистецтво», які окреслюють рамкову модель досягнення загальних цілей мистецької освітньої галузі.

Змістова лінія *«Художньо-практична діяльність»* націлює на розвиток креативності та мистецьких здібностей учнів через практичне засвоєння основ художньої мови різних видів мистецтва та способів художньо-творчого самовияву. Ця змістова лінія реалізується через формування в учнів умінь застосовувати різні виражальні засоби для творення художніх образів, імпровізування та естетичного перетворення довкілля, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на емоційний стан завдяки мистецькій діяльності.

Змістова лінія *«Сприймання та інтерпретація мистецтва»* спрямована на пізнання цінностей, що несуть твори мистецтва. Її реалізація передбачає розвиток емоційної сфери учнів, збагачення естетичного досвіду, формування в них умінь сприймати, аналізувати, інтерпретувати, оцінювати мистецтво, виявляючи до нього

емоційно-ціннісне ставлення, а також формування уявлень про можливість і способи впливати на свій емоційний стан завдяки сприйманню творів мистецтва.

Реалізація змістової лінії *«Комунікація через мистецтво»* націлена на соціалізацію учнів через мистецтво, усвідомлення ними свого «Я» (своїх мистецьких можливостей). Змістова лінія передбачає формування в учнів умінь презентувати себе і свої досягнення, критично їх оцінювати, взаємодіяти з іншими через мистецтво у середовищі, зокрема в різних культурно-мистецьких заходах, обговореннях тощо.

Мистецька освітня галузь може реалізуватися через інтегровані предмети або предмети за окремими видами мистецтва: наприклад, музичне мистецтво, образотворче мистецтво тощо за умови реалізації упродовж циклу навчання всіх очікуваних результатів галузі.

Фізкультурна освітня галузь

Метою цієї галузі для загальної середньої освіти формування в учня / учениці стійкої мотивації до занять фізичною культурою і спортом та життєво необхідних рухових умінь і навичок для збереження власного здоров'я, розширення функціональних можливостей організму.

Відповідно до окресленої мети, головними **завданнями** фізкультурної освітньої галузі у початковій школі є:

- розширення рухового досвіду, вдосконалення навичок життєво необхідних рухових умінь та навичок, використання їх у повсякденній та ігровій діяльності;
- розширення функціональних можливостей організму через цілеспрямований розвиток фізичних якостей і природних здібностей;
- збереження та зміцнення здоров'я школярів;
- формування загальних уявлень про фізичну культуру, її значення в житті людини, збереженні та зміцненні здоров'я;
- формування основ здорового способу життя і створення умов для покращення фізичного і психоемоційного стану;
- формування практичних навичок щодо самостійних занять фізичними вправами та проведення активного відпочинку;
- розвиток комунікативних умінь під час занять фізичною культурою;
- формування морально-вольових якостей та позитивного ставлення до занять фізичною культурою і спортом;
- усвідомлення ролі занять спортом і Олімпійського руху для формування самоповаги, впевненості в собі, прагнення досягати успіху, дотримуючись принципів чесної гри;
- збільшення обсягу рухової активності, яка приносить радість дитині;
- формування творчих здібностей засобами фізичної культури.

Освітня програма фізкультурної освітньої галузі для 1-4 класів охоплює такі **змістові лінії**: «Базова рухова активність», «Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)», «Турбота про стан здоров'я та безпеку».

Змістова лінія *«Базова рухова активність»* охоплює такі види діяльності, які спрямовані на формування життєво необхідних рухових умінь і навичок.

Змістова лінія *«Ігрова та змагальна діяльність учнів (рухливі ігри та естафети)»* пов'язана з опануванням рухливих ігор та естафет, що задовольняє потребу в руховій активності та сприяє формуванню комунікативних здібностей.

Змістова лінія *«Турбота про стан здоров'я та безпеку»* спрямована на формування свідомого ставлення до власного здоров'я та вмінь безпечної поведінки в процесі фізкультурної діяльності.

Предметом навчання у початковій школі в галузі фізичного виховання є *рухова активність із загальноосвітньою спрямованістю*.

Нові підходи до змісту занять фізичною культурою повинні орієнтувати вчителів не тільки на фізичну підготовленість, а й на розвиток особистості, на індивідуальне сприймання навчального матеріалу. Розв'язання цих завдань допускає відхід від жорсткої регламентації занять, підвищення їхньої емоційної насиченості, максимальної різноманітності форм, методів та засобів фізичного виховання, широкого використання інноваційних технологій фізичного виховання.

Додаток 1

Навчальний план початкової школи з українською мовою навчання на 2024 - 2025 навчальний рік для 1-х, 2-х, 3-х та 4-х класів до Типової освітньої програми, розробленої під керівництвом О.Я.Савченко (НУШ-1)

ТИПОВИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ та ФОРМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПРОЕКТІ «ІНТЕЛЕКТ УКРАЇНИ»

Типовий навчальний план початкової школи з українською мовою навчання для закладів загальної середньої освіти, що працюють за Проектом (далі — Типовий навчальний план, табл. 1), розроблено на основі Базового навчального плану для закладів загальної середньої освіти з українською мовою навчання Державного стандарту початкової освіти. У Типовому навчальному плані використано надану Державним стандартом початкової освіти можливість здійснення повної або часткової інтеграції різних освітніх галузей. Мета і завдання мовно-літературної освітньої галузі (українська мова і література) реалізуються через навчальні предмети «Українська мова» (1–4 класи — 6 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1–4 класи — 1 год/тижд.). Іншомовна освіта як органічна складова мовно-літературної освітньої галузі представлена навчальним предметом «Іноземна мова» (1–2 класи — 2 год/тижд.; 3–4 класи — 3 год/тижд.). Мета і завдання математичної освітньої галузі реалізуються через навчальні предмети «Математика» (1–4 класи — 3 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1 клас — 1 год/тижд.; 2–4 класи — 1,5 год/тижд.). Мета і завдання природничої освітньої галузі реалізуються через навчальний предмет «Я пізнаю світ» (1 клас — 2 год/тижд.; 2–4 класи — 2,5 год/тижд.). Мета і завдання мистецької освітньої галузі реалізуються через навчальні предмети «Мистецтво» (1–4 класи — 1 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1–4 класи — 1 год/тижд.); інформатичної — завдяки вивченню предмета «Інформатика» (2–4 класи — 1 год/тижд.); фізкультурної — через навчальні предмети «Фізична культура» (1–4 класи — 2 год/тижд.) і «Я пізнаю світ» (1–4 класи — 1 год/тижд.). Включення до навчального предмета «Я пізнаю світ» однієї години фізкультурної галузі забезпечує належний рівень рухової активності учнів та дає можливість інтегровано реалізувати здоров'язбережувальну мету освіти завдяки систематичному виконанню різноманітних вправ для психологічного розвантаження, зняття перевтоми, а також для профілактики найпоширеніших відхилень у здоров'ї молодших учнів — порушення зору, постави тощо. Типовий навчальний план початкової школи Проекту містить інваріантну складову, обов'язкову для виконання всіма закладами загальної середньої освіти, що працюють за Проектом, незалежно від їх підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Варіативна складова Типового навчального плану (1–4 класи — 1 год/тижд.) може використовуватися на підсилення предметів інваріантної складової, запровадження факультативів, курсів за вибором, індивідуальні заняття та консультації учнів. У зв'язку зі спрямованістю науково-педагогічного проекту «Інтелект України» на реалізацію основних положень STEM-освіти, інтеграції української освіти в європейський і світовий освітній простір доцільним виявляється виділення годин варіативної складової на мовно-літературну освітню галузь (іноземна мова). З метою посилення індивідуальної роботи з учнями відповідно до «Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у

загальноосвітніх навчальних закладах», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128, поділ класів на групи здійснюється під час вивчення іноземної мови, української мови, математики й інформатики за умови відповідної кількості учнів у класі (більше 27). За рішенням місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування або за кошти, не заборонені чинним законодавством, класи можуть ділитися на групи за меншої наповнюваності або/та під час вивчення інших предметів.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

ОПИС ТА ІНСТРУМЕНТИ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).
- Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:
- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Додаток 2

Навчальний план початкової школи з українською мовою навчання на 2024 - 2025 навчальний рік для 1-х, 2-х, 3-х та 4-х класів до Типової освітньої програми науково-педагогічного проекту «Інтелект України»

Оцінювання результатів навчання учнів початкової школи

Оцінювання учнів 1-4-х класів у 2024-2025 навчальному році відбуватиметься відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 14.07.2021 № 813 і розглядається як процес отримання даних про стан сформованості результатів навчання учнів, аналіз отриманих даних та формулювання на його основі суджень про об'єкт, який оцінюють. Оцінювання здійснюватиметься з метою створення сприятливих умов для розвитку здібностей кожного учня/учениці, формування у нього/неї компетентностей та наскрізних умінь відповідно до вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей та потреб, а також визначення ступеня якості освітнього процесу та шляхів

підвищення його ефективності. Відповідно до мети оцінювання пріоритет надається формувальній та діагностувальній функції оцінювання.

Відповідно до пункту 28 Державного стандарту початкової освіти отримання даних, їх аналіз та формулювання суджень про результати навчання учнів вчителі 1-4 класів гімназії здійснюють у процесі:

- **формувального** оцінювання, метою якого відстеження особистісного розвитку учнів й ходу опановування ними навчального досвіду як основи компетентності та побудову індивідуальної освітньої траєкторії особистості.

Вчителями початкових класів використовуватись вербальна оцінку окремих результатів навчання учня/учениці з предмета вивчення, інтегрованого курсу (освітньої галузі), яка окрім оцінювального судження про досягнення може ще називати ступінь сформованості результату навчання.

Вербальна і формувальна оцінки вчителі можуть виражати як усно, так і письмово. Процес навчання та його результати висловлюються вчителями доброзичливими, лаконічними, чіткими, об'єктивними, конкретними оцінювальними судженнями. Результат оцінювання особистісних надбань учня/учениці у 1-4 класах виражається вербальною оцінкою, а об'єктивність результатів навчання учня/учениці проводиться формувальним оцінюванням.

У межах формувального оцінювання за результатами опанування певної програмової теми/частини теми (якщо тема велика за обсягом), кількох тем чи розділу. вчителям рекомендовано протягом навчального року проводити тематичні діагностувальні роботи, результати яких мають обліковуватися і зберігатися вчителем.

Тематична діагностувальна робота є засобом зворотного зв'язку стосовно опанування учнями частиною очікуваних/обов'язкових результатів навчання з метою оперативного регулювання та коригування освітнього процесу задля підвищення його ефективності.

Відповідно до пункту 8 статті 12 Закону України «Про освіту» наприкінці 4 класу, з метою моніторингу якості освітньої діяльності закладу буде проведено державну підсумкову атестацію здобувачів початкової освіти, результати якої не впливають на підсумкову оцінку за рік.

По закінченню семестрів учням видаються Свідоцтва досягнень. Свідоцтво досягнень учня підписують учителі класу, батьки учня, керівник закладу загальної середньої освіти. Оригінал документа пропонується зберігати батькам учня/учениці чи особам, що їх замінюють. Копію документа з відміткою «Згідно з оригіналом», що закріплено печаткою, зберігатиметься в особовій справі учня. Інформацію із свідоцтва досягнень учня проп не переписувати до особової справи. В особовій справі буде зазначене лише рішення про переведення до наступного класу.

**Освітня програма
Черкаської гімназії № 31 II ступеня
на 2024-2025 н.р.**

Тип навчального закладу, кількість класів та учнів II ступеня, що навчаються

Тип навчального закладу: загальноосвітній навчальний заклад

Кількість класів II ступеня: 20

Кількість учнів II ступеня: 635

Мова навчання – українська.

Режим роботи – п'ятиденний.

***Загальні положення освітньої програми закладу загальної
середньої освіти II ступеня***

Базова середня освіта – це другий рівень повної загальної середньої освіти, який відповідає другому рівню Національної рамки кваліфікацій, забезпечує базову загальну середню освіту, що разом із початковою є фундаментом загальноосвітньої підготовки, формує в учнів готовність до вибору і реалізації шляхів подальшого здобуття освіти. Базова середня освіта передбачає поділ на два цикли – 5–6 класи (адаптаційний) і 7–9 класи (базове предметне навчання), що враховують вікові особливості розвитку та потреб дітей і дають можливість забезпечити подолання розбіжностей у їхніх досягненнях, зумовлених готовністю до здобуття освіти. На цьому рівні буде закладено базу свідомого самовизначення учня як особистості, члена сім'ї, нації і суспільства, здатність терпимо і з розумінням ставитися до різноманіття світу і людей. Перший цикл буде пробуджувати і підтримувати інтерес до сфер знань і діяльності, передбачених навчальною програмою. Другий цикл базової середньої освіти сприятиме формуванню учнів як відповідальних членів суспільства, здатних самостійно долати проблеми повсякденного життя, вибирати шлях подальшого навчання відповідно до своїх інтересів і здібностей. Навчання здебільшого предметним, частину часу відведено на предмети за вибором, факультативи. Після завершення базової середньої освіти учень має усвідомлювати, які ціннісні орієнтири лежать в основі його вчинків, спиратися на сильні риси свого характеру, відчувати відповідальність за результати своєї діяльності.

Метою базової середньої освіти є створення умов для досягнення випускниками базової школи очікуваних результатів: знань, умінь, навичок, компетенцій і компетентностей, визначених особистісними, сімейними, громадськими, державними потребами і можливостями учня середнього шкільного віку, індивідуальними особливостями його розвитку і стану здоров'я.

Завдання:

1. Засвоєння учнями обов'язкового мінімуму змісту загальноосвітніх програм на основі вимог стандартів.
2. Якісне засвоєння іноземної мови – англійської, німецької мов.
3. Підвищення мотивації навчання школярів через активізацію пізнавальної діяльності, розвиток загальних і індивідуальних здібностей.
4. Розвиток в учнів здатності до дослідницької діяльності, самостійного досягнення мети на основі застосування проєктної діяльності в рамках предметів навчального плану.
5. Формування духовно-розвинутої, творчо обдарованої особистості учня на основі сучасних технологій виховання, інтеграції зусиль школи, сім'ї та громадськості.
6. Збереження і зміцнення фізичного та психічного здоров'я та безпеки учнів, забезпечення їх емоційного благополуччя через систему роботи щодо пропаганди

здорового способу життя, профілактики шкідливих звичок, створення комфортного та безпечного освітнього середовища.

Мета і завдання освітньої програми закладу, які ґрунтуються на визначеній Законом України «Про освіту» меті повної загальної середньої освіти

Реалізація предметного і надпредметного змісту навчання, що забезпечує розвиток здібностей дитини, становлення її як повноцінної, соціально активної, конкурентноздатної особистості, яка володіє ключовими компетентностями:

- вільне володіння державною мовою;
- здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами;
- математична компетентність;
- компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій;
- інноваційність;
- екологічна компетентність;
- інформаційно-комунікаційна компетентність;
- навчання впродовж життя;
- громадянські та соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту та здорового способу життя, з усвідомленням рівних прав і можливостей;
- культурна компетентність; підприємливість та фінансова грамотність;
- забезпечення діяльній спрямованості навчання, яке передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практичну його спрямованість;
- реалізацію в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньо предметних зв'язків; наскрізних ліній, що є засобом інтеграції ключових і загально предметних компетентностей, окремих предметів та предметних циклів;
- зосередження педагогічного колективу на цілеспрямованості, системності і єдності діяльності в змісті освіти.

Термін реалізації: 5, 6, 7 класи- 2024-2025 н.р.

Напрямки реалізації:

Згідно з чинним законодавством організувати освітній процес відповідно до рівнів типових освітніх програм таких ступенів навчання:

II ступінь – базова середня освіта тривалістю п'ять років;

При реалізації освітньої програми забезпечити:

логічну послідовність вивчення предметів, що розкривається у відповідних навчальних програмах.

Здійснити навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, зокрема підручниками та навчальними посібниками, схваленими Міністерством освіти і науки України.

Спрямувати освітній процес на задоволення потреб учнів у виборі програм навчання.

Запровадити в освітній процес закладу освіти сучасні технології навчання, зокрема проєктні, інформаційно-комунікаційні, критичного мислення, інтерактивні технології, рейтингового оцінювання, окремі освітні тренди.

Ураховуючи особливості організації освітнього процесу та індивідуальні освітні потреби учнів, рівень навчально-методичного та кадрового забезпечення, сформувані варіативну складову навчального плану, спрямувати її на підсилення предметів

інваріантної складової (запровадження факультативів, курсів за вибором, що розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію, розвивають індивідуальну орієнтованість особистості та формують її всебічний розвиток).

Реалізувати навчання за наскрізними лініями через: організацію розвивального освітнього середовища, роботу в проєктах, позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Урахувати вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Опис форм організації освітнього процесу

Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

У рамках академічної свободи обрано Форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«ігри», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відеоуроки тощо.

Можливо проводити заняття в малих групах, за умови, що окремі учні виконують роботу бригадирів, консультантів, тобто тих, хто навчає малу групу.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Оцінювання навчальних досягнень учнів

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти поточне формувальне оцінювання (оцінювання для навчання) та підсумкове оцінювання (семестрове, річне). Поточне формувальне оцінювання здійснюють із метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання. Підсумкове оцінювання здійснюють із метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Окрім поточного, формувального та підсумкового (семестрового, річного) оцінювання, педагогічні працівники закладу освіти можуть ухвалити рішення про здійснення проміжного оцінювання результатів навчання з окремих предметів / інтегрованих курсів. Періодичність і процедури здійснення проміжного оцінювання й види діяльності, результати яких підлягають проміжному оцінюванню, визначають педагогічні працівники закладу освіти залежно від дидактичної мети та з урахуванням відповідної навчальної програми.

Поточне формувальне оцінювання

Поточне формувальне оцінювання здійснюється системно в процесі навчання на основі викладеного нижче алгоритму діяльності вчителя під час організації формувального оцінювання, що забезпечить наступність між підходами до оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової і базової середньої освіти:

Формулювання об'єктивних і зрозумілих для учнів навчальних цілей на певний період (наприклад, заняття, тиждень, період, відведений для вивчення теми, тощо). Основою для вироблення навчальних цілей є очікувані результати навчання, передбачені відповідною навчальною програмою, та критерії оцінювання.

Інформування учнів про критерії оцінювання, за якими буде визначено рівень їхніх навчальних досягнень на кінець навчального семестру та року. Доцільно впроваджувати поступове залучення учнів до вироблення критеріїв оцінювання результатів окремих видів навчальної діяльності.

Надання учням зворотного зв'язку щодо їхніх навчальних досягнень відповідно до визначених цілей. Зворотний зв'язок має бути зрозумілим і чітким, доброзичливим і своєчасним. Важливо не протиставляти учнів одне одному. Доцільно акцентувати увагу лише на позитивній динаміці досягнень учня / учениці. Труднощі в навчанні доцільно обговорювати з учнями індивідуально. Зворотний зв'язок надають у письмовій, усній або електронній формі, залежно від дидактичної мети й виду навчальної діяльності.

Створення умов для формування вміння учнів аналізувати власну навчальну діяльність (рефлексія). Під час навчальної діяльності доцільно спрямовувати учнів на спостереження своїх дій і дій однокласників, осмислення своїх суджень і дій з огляду на їх відповідність навчальним цілям. Важливим є створення умов для активної участі учнів у процесі оцінювання із застосуванням критеріїв, зокрема шляхом самооцінювання та взаємооцінювання, та спільне визначення подальших кроків для покращення результатів навчання. Корегування освітнього процесу з урахуванням результатів оцінювання та навчальних потреб учнів.

Підсумкове оцінювання

Підсумковому оцінюванню (семестровому, річному) підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Педагогічна рада закладу (протокол №1 від 30.08.2024) ухвалила рішення про оцінювання результатів навчання.

Семестрове оцінювання здійснювати з урахуванням різних видів навчальної діяльності, які мали місце протягом семестру, та динаміки особистих навчальних досягнень учня / учениці.

Річне оцінювання здійснювати на основі семестрових або скоригованих семестрових оцінок. Річна оцінка є середнім арифметичним від оцінок за I та II семестри. Для визначення річної оцінки потрібно враховувати динаміку особистих навчальних досягнень учня / учениці протягом року.

Семестрова та річна оцінки можуть підлягати коригуванню. Відповідно до п. 3.2. Інструкції з ведення класного журналу 5-11(12)-х класів загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 03.06.2008 № 496, щорічні методичні рекомендації з предметів, у триденний термін після виставлення семестрової оцінки батьки (особи, які їх замінюють) учнів (вихованців), які виявили бажання підвищити результати семестрового оцінювання або не були атестовані, звертаються до керівника закладу освіти із заявою про проведення відповідного оцінювання, у якій пояснюють причину та необхідність його проведення.

Наказом керівника закладу створюють комісію та затверджують графік і порядок проведення оцінювання. Члени комісії готують завдання, що погоджує педагогічна рада

закладу освіти. Комісія ухвалює рішення щодо його результатів та складає протокол. Рішення цієї комісії є остаточним, при цьому скоригована семестрова оцінка не може бути нижчою за семестрову. У разі, якщо учневі / учениці не вдалося підвищити результати, запис у колонку «Скоригована» у класному журналі не роблять. За результатами оцінювання керівник закладу освіти видає відповідний наказ.

Коригування річної оцінки здійснюють шляхом коригування семестрової оцінки за I та/або II семестр (семестрової – наказ МОН від 03.06.2008 №496, пункт 3.2.; річної – наказ МОН 14.07.2015 №762 зі змінами, пункти 9,10). Особливості оцінювання учнів в умовах воєнного стану (наказ МОН від 15.05.2023 року №563). Порядок переведення учнів (вихованців) закладу загальної середньої освіти до наступного класу відбувається відповідно до п.п. 9-10, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 14.07.2015 № 762 (у редакції наказів Міністерства освіти і науки України від 08.05.2019 №621, від 01.03.2021 № 268), зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 30.07.2015 № 924/27369. Зарахування та відрахування учнів відповідно до наказу МОН від 16.04.2018 №367 «Про затвердження Порядку зарахування, відрахування та переведення учнів до державних та комунальних закладів освіти для здобуття повної загальної середньої освіти» із змінами, внесеними згідно з наказом МОН від 20.05.2024 №714».

Оцінка результатів навчання учнів є конфіденційною інформацією, яку повідомляють лише учневі / учениці, його / її батькам (іншим законним представникам).

Відомості, отримані під час підсумкового та, у разі застосування, проміжного, оцінювання результатів навчання, застосовують у формульованні оцінюванні, зокрема для вироблення навчальних цілей на наступний період, визначення труднощів, що постали перед учнем/ученицею, та коригування освітнього процесу.

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання зорієнтоване на визначені Державним стандартом базової середньої освіти ключових компетентностей та наскрізних вмінь й передбачені навчальною програмою очікувані результати навчання для відповідного періоду освітнього процесу. Ураховуючи ці вимоги, для оцінювання навчальних досягнень учнів потрібно керуватися такими категоріями критеріїв:

розв'язання проблем і виконання практичних завдань із застосуванням знань, що охоплюються навчальним матеріалом;

комунікація (у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій);
планування й здійснення навчального пошуку, робота з текстовою і графічною інформацією;

рефлексія власної навчально-пізнавальної діяльності.

Під час оцінювання навчальних досягнень важливо враховувати дотримання учнями принципів доброчесності, а саме: вияв поваги до інших осіб, їхніх прав і свобод, дбайливе ставлення до ресурсів і довкілля, дотримання принципів академічної доброчесності. У разі порушення учнем / ученицею принципів доброчесності під час певного виду навчальної діяльності, учитель може прийняти рішення не оцінювати результат такої навчальної діяльності.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів навчання заклад освіти застосовує Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів базової середньої освіти. У Критеріях досягнення учнів характеризують за чотирма рівнями: початковий, середній, достатній, високий.

У 5-А, Б, В, Г класах із вересня 2024 року I семестру буде застосоване 12-бальне оцінювання, затверджене рішенням педагогічної ради. Результати річного оцінювання відобразатимуть у Свідоцтві досягнень, яке видають учневі/учениці в кінці навчального року, за системою, визначеною законодавством (прийнято рішення на педагогічній раді

колективу від 30.08.2024 року протокол №1).

Якщо рівень результатів навчання учня/учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня/учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робиться запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Для розроблення та/або оцінки вже розроблених власних критеріїв і шкали оцінювання заклад освіти використовує Орієнтовні вимоги до критеріїв та шкал оцінювання.

Освітня програма розроблена на виконання:

- Закону України «Про освіту»,
- Закону України «Про загальну середню освіту»,
- Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти»,
- Освітня програма «Інтелект України» для 5-6 класів (Наказ Державної служби якості освіти України № 01-10/197 “Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)” від 21.06.2024 № 01-10/197); Освітня програма «Інтелект України» для 7 класу розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого Кабінетом Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 972 від 30.08.2022) та згідно з вимогами пункту другого розділу 2 Порядку проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти, розроблених не на основі типових освітніх програм, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2022 року №520, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 липня 2022 року за №778/38114;
- Освітня програма «Ліга крилатих» (науковий керівник Цимбалару А.Д.). Наказ Державної служби якості освіти України № 01-10/193 “Про затвердження освітньої програми «Ліга крилатих» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)” від 21.06.2024 року №01-10/193;
- у 5–7 класах – Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти (наказ МОН від 19.02.2021 №235 (в редакції наказу МОН 09.08.2024 №1120);
- у 8–9 класах – Типової освітньої програми закладів загальної середньої освіти II ступеня (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 20.04. 2018 №405).

Освітня програма базової середньої освіти окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов’язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв’язки освітніх галузей, предметів, дисциплін

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів.

Навчальний план для 5-А, 6-А, 6-В класів складений відповідно до Наказу Державної служби якості освіти України “Про затвердження освітньої програми науково-педагогічного проєкту «Інтелект України» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)” від 21.06.2024 № 01-10/197 (Таблиця 4).

Навчальний план для 7-А класу розроблено на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт), затвердженого Кабінетом Міністрів України від 30 вересня 2020 р. №898 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 972 від 30.08.2022) та згідно з вимогами пункту другого розділу 2 Порядку проведення експертизи та затвердження освітніх програм повної загальної середньої освіти,

розроблених не на основі типових освітніх програм, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 03 червня 2022 року № 520, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14 липня 2022 року за № 778/38114 (Таблиця 2).

Навчальний план для 6-Г класу складений відповідно до Освітньої програми «Ліга крилатих» (науковий керівник Цимбалару А.Д.) (Наказ Державної служби якості освіти України № 01-10/193 “Про затвердження освітньої програми «Ліга крилатих» базової середньої освіти, адаптаційного циклу (5-6 класи)” від 21.06.2024 року №01-10/193).

Навчальний план для 5-Б, 5-В, 5-Г, 6-Б, 7-Б, 7-В, 7-Г класів складений відповідно до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235).

Гранична наповнюваність класу та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України «Про загальну середню освіту».

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 № 128 «Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами).

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти» години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти формування в учнів ключових, загальнопредметних і предметних компетентностей здійснюється за такими освітніми галузями:

1. Мовно-літературна освітня галузь (МОВ)
2. Математична освітня галузь (МАО)
3. Природнича освітня галузь (ПРО)
4. Громадянська та історична освітня галузь (ГІО)
5. Технологічна освітня галузь (ТЕО)
6. Інформатична освітня галузь (ІФО)
7. Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь (СЗО)
8. Мистецька освітня галузь (МІО)
9. Фізкультурна освітня галузь (ФІО)

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких ключових компетентностей:

1. Спілкування державною мовою;
2. Спілкування іноземними мовами;
3. Математична компетентність;
4. Компетентності у природничих науках і технологіях;
5. Інформаційно-цифрова компетентність;
6. Уміння вчитися впродовж життя;
7. Ініціативність і підприємливість;
8. Соціальна і громадянська компетентності;
9. Обізнаність і самовираження у сфері культури;
10. Екологічна грамотність і здорове життя

Очікувані результати навчання здобувачів освіти

Очікувані результати навчання учнів подані в Переліку модельних навчальних програм, що наведені в додатках до освітньої програми. Пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України», розміщені на офіційному веб-сайті МОН України та проекту «Інтелект України».

Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку, екскурсії, віртуальні подорожі, спектаклі, квести, які вчитель організує у межах уроку або в позаурочний час. Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року. Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Зміст програми має потенціал для формування у здобувачів таких **ключових компетентностей**.

№ з/п	Ключові компетентності	Компоненти
1	Спілкування державною (і рідною — у разі відмінності) мовами	Уміння: ставити запитання і розпізнавати проблему; міркувати, робити висновки на основі інформації, поданої в різних формах (у текстовій формі, таблицях, діаграмах, на графіках); розуміти, пояснювати і перетворювати тексти задач (усно і письмово), грамотно висловлюватися рідною мовою; доречно та коректно вживати в мовленні термінологію з окремих предметів, чітко, лаконічно та зрозуміло формулювати думку, аргументувати, доводити правильність тверджень; уникнення невнормованих іншомовних запозичень у спілкуванні на тематику окремого предмета; поповнювати свій словниковий запас. Ставлення: розуміння важливості чітких та лаконічних формулювань. Навчальні ресурси: означення понять, формулювання властивостей, доведення правил, теорем
2	Спілкування іноземними мовами	Уміння: здійснювати спілкування в межах сфер, тем і ситуацій, визначених чинною навчальною програмою; розуміти на слух зміст автентичних текстів; читати і розуміти автентичні тексти різних жанрів і видів із різним рівнем розуміння змісту; здійснювати спілкування у письмовій формі відповідно до поставлених завдань; використовувати у разі потреби невербальні засоби спілкування за умови дефіциту наявних мовних засобів; ефективно взаємодіяти з іншими усно, письмово та за допомогою засобів електронного спілкування. Ставлення: критично оцінювати інформацію та використовувати її для різних потреб; висловлювати свої думки,

		<p>почуття та ставлення; адекватно використовувати досвід, набутий у вивченні рідної мови та інших навчальних предметів, розглядаючи його як засіб усвідомленого оволодіння іноземною мовою; обирати й застосовувати доцільні комунікативні стратегії відповідно до різних потреб; ефективно користуватися навчальними стратегіями для самостійного вивчення іноземних мов.</p> <p>Навчальні ресурси: підручники, словники, довідкова література, мультимедійні засоби, адаптовані іншомовні тексти.</p>
3	Математична компетентність	<p>Уміння: оперувати текстовою та числовою інформацією; встановлювати відношення між реальними об'єктами навколишньої дійсності (природними, культурними, технічними тощо); розв'язувати задачі, зокрема практичного змісту; будувати і досліджувати найпростіші математичні моделі реальних об'єктів, процесів і явищ, інтерпретувати та оцінювати результати; прогнозувати в контексті навчальних та практичних задач; використовувати математичні методи у життєвих ситуаціях.</p> <p>Ставлення: усвідомлення значення математики для повноцінного життя в сучасному суспільстві, розвитку технологічного, економічного й оборонного потенціалу держави, успішного вивчення інших предметів.</p> <p>Навчальні ресурси: розв'язування математичних задач, і обов'язково таких, що моделюють реальні життєві ситуації</p>
4	Основні компетентності у природничих науках і технологіях	<p>Уміння: розпізнавати проблеми, що виникають у довкіллі; будувати та досліджувати природні явища і процеси; послуговуватися технологічними пристроями.</p> <p>Ставлення: усвідомлення важливості природничих наук як універсальної мови науки, техніки та технологій. усвідомлення ролі наукових ідей в сучасних інформаційних технологіях</p> <p>Навчальні ресурси: складання графіків та діаграм, які ілюструють функціональні залежності результатів впливу людської діяльності на природу</p>
5	Інформаційно-цифрова компетентність	<p>Уміння: структурувати дані; діяти за алгоритмом та складати алгоритми; визначати достатність даних для розв'язання задачі; використовувати різні знакові системи; знаходити інформацію та оцінювати її достовірність; доводити істинність тверджень.</p> <p>Ставлення: критичне осмислення інформації та джерел її отримання; усвідомлення важливості інформаційних технологій для ефективного розв'язування математичних задач.</p> <p>Навчальні ресурси: візуалізація даних, побудова графіків та діаграм за допомогою програмних засобів</p>
6	Уміння вчитися впродовж життя	<p>Уміння: визначати мету навчальної діяльності, відбирати й застосовувати потрібні знання та способи діяльності для досягнення цієї мети; організовувати та планувати свою навчальну діяльність; моделювати власну освітню траєкторію, аналізувати, контролювати, коригувати та оцінювати результати своєї навчальної діяльності; доводити правильність власного</p>

		<p>судження або визнавати помилковість.</p> <p>Ставлення: усвідомлення власних освітніх потреб та цінності нових знань і вмій; зацікавленість у пізнанні світу; розуміння важливості вчитися впродовж життя; прагнення до вдосконалення результатів своєї діяльності.</p> <p>Навчальні ресурси: моделювання власної освітньої траєкторії</p>
7	Ініціативність і підприємливість	<p>Уміння: генерувати нові ідеї, вирішувати життєві проблеми, аналізувати, прогнозувати, ухвалювати оптимальні рішення; використовувати критерії раціональності, практичності, ефективності та точності, із метою вибору найкращого рішення; аргументувати та захищати свою позицію, дискутувати; використовувати різні стратегії, шукаючи оптимальних способів розв'язання життєвого завдання.</p> <p>Ставлення: ініціативність, відповідальність, упевненість у собі; переконаність, що успіх команди – це й особистий успіх; позитивне оцінювання та підтримка конструктивних ідей інших.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання підприємницького змісту (оптимізаційні задачі)</p>
8	Соціальна і громадянська компетентності	<p>Уміння: висловлювати власну думку, слухати і чути інших, оцінювати аргументи та змінювати думку на основі доказів; аргументувати та відстоювати свою позицію; ухвалювати аргументовані рішення в життєвих ситуаціях; співпрацювати в команді, виділяти та виконувати власну роль у командній роботі; аналізувати власну економічну ситуацію, родинний бюджет; орієнтуватися в широкому колі послуг і товарів на основі чітких критеріїв, робити споживчий вибір, спираючись на різні дані.</p> <p>Ставлення: ощадливість і поміркованість; рівне ставлення до інших незалежно від статків, соціального походження; відповідальність за спільну справу; налаштованість на логічне обґрунтування позиції без передчасного переходу до висновків; повага до прав людини, активна позиція щодо боротьби із дискримінацією.</p> <p>Навчальні ресурси: завдання соціального змісту</p>
9	Обізнаність і самовираження у сфері культури	<p>Уміння: грамотно і логічно висловлювати свою думку, аргументувати та вести діалог, враховуючи національні та культурні особливості співрозмовників та дотримуючись етики спілкування і взаємодії; враховувати художньо-естетичну складову при створенні продуктів своєї діяльності (малюнків, текстів, схем тощо).</p> <p>Ставлення: культурна самоідентифікація, повага до культурного розмаїття у глобальному суспільстві; усвідомлення впливу окремого предмета на людську культуру та розвиток суспільства.</p> <p>Навчальні ресурси: математичні моделі в різних видах мистецтва</p>
10	Екологічна грамотність і здорове життя	<p>Уміння: аналізувати і критично оцінювати соціально-економічні події в державі на основі різних даних; враховувати правові, етичні, екологічні і соціальні наслідки рішень; розпізнавати, як</p>

	інтерпретації результатів вирішення проблем можуть бути використані для маніпулювання. Ставлення: усвідомлення взаємозв'язку кожного окремого предмета та екології на основі різних даних; ощадне та бережливе відношення до природних ресурсів, чистоти довкілля та дотримання санітарних норм побуту; розгляд порівняльної характеристики щодо вибору здорового способу життя; власна думка та позиція до зловживань алкоголю, нікотину тощо. Навчальні ресурси: навчальні проекти, завдання соціально-економічного, екологічного змісту; задачі, які сприяють усвідомленню цінності здорового способу життя
--	--

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

роботу в проектах;

позакласну навчальну і гурткову роботу.

Наскрізні лінії є соціально значимими надприродними темами, які допомагають формуванню в здобувачів освіти уявлень про суспільство в цілому, розвивають здатність застосовувати отримані знання в різних ситуаціях.

Наскрізні лінії проекту:

Екологічна безпека й сталий розвиток;

Громадянська відповідальність;

Здоров'я і безпека;

Підприємливість і фінансова грамотність.

Наскрізна лінія	Коротка характеристика
Екологічна безпека й сталий розвиток	Формування в учнів соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства, усвідомлення важливості сталого розвитку для майбутніх поколінь. Проблематика наскрізної лінії реалізується через завдання з реальними даними про використання природних ресурсів, їх збереження та примноження. Аналіз цих даних сприяє розвитку бережливого ставлення до навколишнього середовища, екології, формуванню критичного мислення, вміння вирішувати проблеми, критично оцінювати перспективи розвитку навколишнього середовища і людини. Можливі уроки на відкритому повітрі.

Громадянська відповідальність	<p>Сприятиме формуванню відповідального члена громади і суспільства, що розуміє принципи і механізми функціонування суспільства. Ця наскрізна лінія освоюється в основному через колективну діяльність (дослідницькі роботи, роботи в групі, проекти тощо), яка поєднує окремі предмети між собою і розвиває в учнів готовність до співпраці, толерантність щодо різноманітних способів діяльності і думок.</p> <p>Вивчення окремого предмета має викликати в учнів якомога більше позитивних емоцій, а її зміст — бути націленим на виховання порядності, старанності, систематичності, послідовності, посидючості і чесності. Приклад учителя покликаний зіграти важливу роль у формуванні толерантного ставлення до товаришів, незалежно від рівня навчальних досягнень.</p>
Здоров'я і безпека	<p>Завданням наскрізної лінії є становлення учня як емоційно стійкого члена суспільства, здатного вести здоровий спосіб життя і формувати навколо себе безпечне життєве середовище.</p> <p>Реалізується через завдання з реальними даними про безпеку і охорону здоров'я (текстові завдання, пов'язані з середовищем дорожнього руху, рухом пішоходів і транспортних засобів). Варто звернути увагу на проблеми, пов'язані із ризиками для життя і здоров'я. Вирішення проблем, знайдених з «ага-ефектом», пошук оптимальних методів вирішення і розв'язування задач тощо, здатні викликати в учнів чимало радісних емоцій.</p>
Підприємливість і фінансова грамотність	<p>Наскрізна лінія націлена на розвиток лідерських ініціатив, здатність успішно діяти в технологічному швидкозмінному середовищі, забезпечення кращого розуміння учнями практичних аспектів фінансових питань (здійснення заощаджень, інвестування, запозичення, страхування, кредитування тощо).</p> <p>Ця наскрізна лінія пов'язана з розв'язуванням практичних завдань щодо планування господарської діяльності та реальної оцінки власних можливостей, складання сімейного бюджету, формування економного ставлення до природних ресурсів.</p>

Порядок вивчення окремих предметів

У 5-6 класах за науково-педагогічним проєкт «Інтелект України» програми реалізуються в освітніх галузях:

Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Перша іноземна мова (англійська мова)», «Друга іноземна мова (німецька мова)»; Освітня галузь «Математична» – «Математика»; Освітня галузь «Природнича» – Інтегрований курс «Пізнаємо природу. Моя планета Земля», «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» (5-А, 6-А, 6-В класи); Освітня галузь «Соціальна і здоров'язбережувальна» – «Навчаємось разом» (5-А, 6-А, 6-В клас); Освітня галузь «Громадянська та історична» – «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти» (5-А, 6-А, 6-В класи); Освітня галузь «Технологічна» – «Технології» (5-А, 6-А, В класи); Освітня галузь «Інформатична» – «Інформатика» (5-А, 6-А, 6-В класи); Освітня галузь «Мистецька» – «Мистецтво» (5-А, 6-А, 6-В класи); Освітня галузь «Фізична культура» – «Фізична культура» (5-А, 6-А, 6-В класи).

У 7-А класі за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» програми реалізуються в освітніх галузях:

Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література і мистецтво»; «Іноземна мова (англійська мова)», «Друга іноземна мова (німецька мова)»; Освітня галузь «Математична» – «Алгебра», «Геометрія»; Освітня галузь «Природнича» – «Біологія», «Географія», «Фізика», «Хімія»; Освітня галузь «Соціальна і здоров'язбережувальна» –

«Навчаємось разом»; Освітня галузь «Громадянська та історична» – Інтегрований курс «Історія: Україна і світ»; Освітня галузь «Технологічна» – «Технології»; Освітня галузь «Інформатична» – «Інформатика»; Освітня галузь «Мистецька» – «Мистецтво»; Освітня галузь «Фізична культура» – «Фізична культура».

Науково-педагогічний проєкт «Інтелект України» працює в межах нормативно-правової бази України, згідно з чинним законодавством. Учні проєктних класів навчаються за спеціально розробленими навчальними планами. Навчальна програма Програма відповідно до вимог Законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», забезпечує наступність із адаптаційним циклом базової середньої освіти і передбачає виконання учнем / ученицею вимог до результатів навчання, визначених Державним стандартом, а також готовність дитини до навчання на наступному рівні.

Цілями базової середньої освіти в Програмі визнано всебічний розвиток учнів, їх здібностей, інтересів, обдарувань, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Концептуальними засадами досягнення цілей базової середньої освіти в проєкті «Інтелект України» є основні положення компетентнісного, особистісно-діяльнісного, системного та синергетичного підходів, зокрема низка таких взаємопов'язаних положень:

У Програмі ключові компетентності розглядаються як поєднання знань, умінь та ставлень, що сприятимуть застосуванню цих знань у реальному світі.

Стратегічними орієнтирами Програми є забезпечення кожної дитини якісною освітою та можливість здобути знання й навички суспільства XXI ст., підвищення ролі вчителя як агента змін в освітньому процесі.

Концептуальними засадами досягнення цілей базової середньої освіти в Програмі є основні положення компетентнісного й особистісно-діяльнісного підходів.

У Програмі враховано, відповідно до документа «Майбутнє освіти та навичок 2030. Концептуальні рамки навчання. Навички 2030» (Future of Education and Skills 2030. Conceptual learning framework. Skills for 2030; автори: С. Діллон, Ж. Коста, М. Кім, Х. Діксон), три види навичок: когнітивні та метакогнітивні; соціальні та емоційні; фізичні та практичні.

За результатами опанування Програми учні / учениці сформуують і розвинуть ключові компетентності: вільне володіння державною мовою; здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами; математичну компетентність; компетентності в галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; екологічну компетентність; інформаційно-комунікаційну компетентність; навчання протягом життя; громадянські та соціальні компетентності; культурну компетентність; підприємливість і фінансову грамотність.

Зміст Програми структуровано з урахуванням компетентнісного підходу та спрямовано «на кінцевий результат освітнього процесу – набуття учнем компетентностей». Програма спрямована не лише на набуття необхідних знань, а на їхнє застосування в різноманітних ситуаціях.

Засадничою ознакою Програми є поняття «навички» як вміння усвідомлено використовувати свої знання для досягнення результатів. Відповідно формування і розвиток навичок відбувається поступово.

У Програмі компетентнісна базова середня освіта *проєктується* й реалізується на засадах особистісно-діяльнісного підходу як система, що функціонує та розвивається відповідно до основних положень парадигми особистісно зорієнтованої освіти й діяльнісного підходу, зокрема принципів гуманістичної, особистісної та діяльнісної спрямованості освіти.

У зв'язку з вищезазначеним реалізація компетентнісної моделі освіти в Проєкті передбачає, з одного боку, упровадження STEM-освіти як провідного тренду модернізації національних освітніх систем, метою якої є підготовка фахівців у галузі converging NBIC-технологій — ядра 6-го технологічного укладу, а з іншого — формування в учнів соціальної, громадянської, державницької та культурної компетентностей, позитивного мислення й емоційного інтелекту.

Форми організації освітнього процесу та педагогічні технології

В освітньому процесі 7-9-х класів за Програмою реалізуються:

- *інтерактивні освітні технології та технології критичного мислення*, зокрема кооперативне навчання, робота в парах або групах, авторські технології («Робота з множинним текстом», «Складання і розігрування діалогів», «Синтез думок», «Тонкі і товсті запитання», «Учитель», «Шість капелюхів» тощо); технологія навчання в грі; дискусія («Я – висловлювання», «Обери позицію», «Парламентські слухання», «Ток-шоу» тощо); метод проєктів; тренінги (соціально-психологічні тренінги, тренінги особистісного зростання тощо), афірмації, що спрямовані на становлення учнів як суб'єктів життєдіяльності, патріотів України, активних членів громадянського суспільства, які сповідують традиційні й новітні демократичні цінності, ідеї позитивного мислення, а також здатні самостійно та критично мислити, працювати в команді, ефективно взаємодіяти з іншими людьми;
- *навчання на основі власних відкриттів; проблемне навчання; запитальне навчання, розв'язання винахідницьких задач на основі теорії розв'язання винахідницьких задач тощо;*
- *технологія раціонального читання*, метою якої є формування в учнів наскрізних умінь, означених у Законі України «Про освіту» (стаття 12): читання з розумінням, уміння висловлювати власну думку усно й письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, а також спроможність опрацьовувати значний обсяг наукової та навчальної інформації за обмежений час. Сутність цієї технології полягає в системній роботі над формуванням в учнів: 1) технічної складової читання за допомогою комплексу спеціальних вправ, що спрямовані на підвищення темпу читання вголос і подумки, розширення обсягу симультанного сприйняття одиниць тексту й удосконалення процесів запам'ятовування; 2) здатності розуміти прочитане, критично осмислювати й оцінювати інформацію завдяки вправам «Техніка аргументації»; 3) спроможності переказувати текст, виокремлюючи інформацію, яку необхідно запам'ятати, та раціонально запам'ятовувати її, висловлювати усно й письмово власну думку щодо прочитаного, обґрунтовуючи її, завдяки комплексу вправ, зокрема «Учитель» тощо; 4) уміння створювати на основі прочитаного власні есе, тексти-розповіді, тексти-описи, тексти-міркування;
- *технологія повного засвоєння навчальних одиниць*, що ґрунтується на таксономії Б. Блума, теорії поетапного формування розумових дій, методиці інтервальних повторень (застосування та створення інтелект-карт і карт знань, візуалізація інформації, «Фотоапарат», «Найрозумніший», «Великі перегони», «Коло словникових слів», «Ключові слова», «Запам'ятовую ефективно», «Актор», «Активне слухання»);
- *технологія збагачення освітнього процесу*, що ґрунтується на тріадній моделі збагачення Дж. Рензулі. Відповідно до цієї моделі в Програмі передбачено систему заходів, спрямованих на створення умов для розвитку в учнів мотивації, креативності та інтелекту. Освітній процес організовується в безпечному освітньому середовищі та здійснюється з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

У межах академічної свободи форми організації освітнього процесу визначаються педагогічною радою закладу освіти та відображаються в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності

тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня / учениці реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладу освіти; на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану (за потреби), що розробляється педагогічними працівниками у взаємодії з учнем / ученицею та/або його / її батьками, схвалюється педагогічною радою закладу освіти, затверджується його керівником і підписується батьками.

Організаційні питання реалізації Програми

Класи, що працюють за Програмою, використовують підручники, які рекомендовані наказом МОН України для використання в закладах загальної середньої освіти. З метою реалізації завдань Програми додатково можуть використовуватися навчальні комплекти (навчальні посібники, навчально-методичні посібники, зошити з друкованою основою, атласи та інтелект-карти, мультимедійні засоби навчання тощо), що мають відповідний гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» та відповідають меті Програми.

Для роботи з вищезазначеними навчальними комплектами педагогам надається можливість пройти курси підвищення кваліфікації вчителів, які працюють за Програмою. Права й обов'язки учасників освітнього процесу в класах, які навчаються за Програмою, визначаються Законами України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», статутом закладу загальної середньої освіти та правилами внутрішнього розпорядку.

Освітня програма «Ліга крилатих» – продовження для 5-6 класів курсу «Світ чекає крилатих», який вивчається у 1-4 класах.

Освітня програма створена для закладів загальної середньої освіти відповідно до Закону України «Про освіту» (№2145-VIII від 05 вересня 2017 р.), Закону України «Про повну загальну середню освіту» (№463-IX від 16 січня 2020 р.), Державного стандарту базової середньої освіти (Постанова КМУ №898 від 30 вересня 2020 року), розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти “Нова українська школа” на період до 2029 року» (№988-р від 14 грудня 2016 р.), з урахуванням принципів сучасної освітньої політики та Стратегії розвитку освітніх оцінювань у сфері загальної середньої освіти в Україні до 2030 року. У Програмі реалізовано наступність і послідовність основних підходів, принципів, форм, методів тощо освітньої програми «Світ чекає крилатих» для 1–4 класів закладів загальної середньої освіти.

Мета розробленої Програми – забезпечити цілісний і гармонійний розвиток особистості, сприяти набуттю нею досвіду виконання різних видів діяльності, закласти основи для особистісного зростання на базовому (предметному) рівні. Основні наскрізні завдання Програми: формування ключових компетентностей, а також наскрізних умінь учнів; гармонійний духовний, психоемоційний, соціальний, фізичний розвиток особистості; формування здатності до толерантної і конструктивної взаємодії в мікро- й макросоціумі, розвиток ініціативності, творчості, критичного мислення, самостійності в здобуванні знань тощо. Предметні цілі й завдання конкретизовано у вступних частинах до навчальних програм із навчальних предметів / інтегрованих курсів. Програму розроблено на засадах компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного й інтегративного підходів. Це дало змогу скорелювати змістовий складник із діяльнісним, зокрема визначити оптимальні й доцільні технології, форми й методи для розвитку творчості й ініціативності учнів, формування вмінь продуктивно працювати з інформацією, аргументовано висловлювати власні думки, зважаючи на ситуацію спілкування, конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики й ухвалювати рішення, розв'язувати проблеми й співпрацювати разом для досягнення спільного успіху. З огляду на це закладено основи для організації освітнього процесу як синергетичної системи, в якій ураховано ціннісні орієнтири сучасної освіти, її компетентнісний потенціал, передбачено

особистісну орієнтацію навчання, структуровано зміст на засадах інтеграції. Наскрізно в Програмі реалізовано наступність і перспективність між початковою і базовою середньою освітою, що відбито в змістовому й діяльнісному складниках, очікуваних результатах навчання учнів, а також видах навчальної діяльності. Урахування в Програмі вікових й індивідуальних психологічних особливостей здобувачів освіти забезпечує особистісну зорієнтованість навчання, зокрема розвиток мотиваційної сфери й системи цінностей, активізацію пізнавальної діяльності, засвоєння учнями цілісного образу світу, набуття навичок соціальної адаптації тощо. Це відповідає запитам суспільства на соціально активну, цілісну особистість, здатну протистояти соціальним викликам й успішно взаємодіяти в різних життєвих ситуаціях. Особливістю розробленої Програми є впровадження вертикальної і горизонтальної інтеграції на рівні змісту й процесу навчання, що уможлиблює встановлення внутрішньо- і міжпредметних зв'язків у межах навчальних предметів / інтегрованих курсів. Індикаторами такої інтеграції є: термінологічне поле, яке є спільним для навчальних програм з навчальних предметів / інтегрованих курсів і яким мають послуговуватися всі суб'єкти освітнього процесу; концентричне структурування окремих інтегрованих курсів і навчальних предметів; соціокультурна тематика, розкриття якої уможлиблює активізацію пізнавальної і дослідницької діяльності здобувачів освіти; системне використання інтегрованих групових проєктів тощо. Змістом програми передбачено урізноманітнення видів діяльності здобувачів освіти (дослідницької, текстової, пошукової, проєктної, творчої тощо), що уможлиблює ефективне формування визначених Державним стандартом базової середньої освіти наскрізних умінь і ключових компетентностей. Кореляція знанневого, діяльнісного, ціннісного й ставленневого орієнтирів навчання зумовлює вибір тематики досліджень, тем інтегрованих навчальних проєктів, видів самостійної / індивідуальної діяльності учнів. У змісті розроблених навчальних предметів / інтегрованих курсів наскрізно передбачено формування вмінь, які є предметом уваги міжнародного дослідження якості освіти PISA. Навчальні плани складено відповідно до циклів базової середньої освіти: адаптаційного (5-6 класи) і базового предметного навчання (7-9 класи).

У 6-Г класі за Освітньою програмою «Ліга крилатих» (науковий керівник Цимбалару А.Д.) програми реалізуються в освітніх галузях:

Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Українська література», «Література»; «Іноземна мова (англійська мова)»; Освітня галузь «Математична» – «Математика»; Освітня галузь «Природнична, громадянська й історична, соціальна та здоров'язбережувальна» – Інтегрований курс «Всесвіт: суспільствознавство»; Освітня галузь «Інформатика»; Освітня галузь «Мистецька й технологічна» – «Арт-технології. Образотворче мистецтво», «Арт-технології. Музичне мистецтво», «Арт-технології. Технології»; Освітня галузь «Фізична культура» – «Фізична культура».

Мовно-літературну освітню галузь реалізують навчальні предмети «Українська мова», «Англійська мова» й інтегрований курс «Література». Мета навчального предмета «Українська мова» полягає у формуванні компетентного мовця, який виявляє ціннісне ставлення до державної мови, застосовує здобуті знання з української мови для розв'язання навчальних і життєвих завдань, комунікативно доцільно послуговується засвоєними стилями й жанрами мовлення, вправно використовує мовні засоби для задоволення своїх потреб і потреб інших осіб, удосконалює і збагачує власне мовлення, виявляє мовну стійкість, має розвинені мовне чуття й мовний смак.

Зміст навчального предмета «Англійська мова» спрямовано на засвоєння учнями особливостей міжкультурного діалогу, набуття ними навичок обслуговувати свої потреби засобами іноземної мови, спілкуватися іноземною мовою задля спільного розв'язання життєвих проблем; на формування вмінь шукати, знаходити, аналізувати й використовувати достовірну інформацію з різноманітних зарубіжних джерел,

налагоджувати активну співпрацю з представниками різних культур для досягнення спільних глобальних цілей, досліджувати й вивчати історію, культуру, географію своєї країни, країн з англійською мовою спілкування; на розвиток здатності мислити демократично, ураховуючи інтереси представників різних культур, а також популяризувати Україну, українську мову, культуру, традиції у світі засобами англійської мови.

Метою інтегрованого курсу «Література» визначено ознайомлення учнів з основними літературними здобутками митців класичної і сучасної художньої (української і зарубіжної) літератури в площині загальнолітературних, художньоестетичних, літературознавчих та аксіологічних проблем, спрямованих на розвиток гармонійної особистості, здатної креативно мислити, творчо самореалізовуватися, на формування в неї гуманістичного світогляду, базованого на національних і міжкультурних орієнтирах.

Математичну освітню галузь реалізує навчальний предмет «Математика», спрямований на формування математичної компетентності здобувачів освіти, зокрема засвоєння математичних знань, необхідних для задоволення власних навчальних і життєвих потреб, набуття вмінь досліджувати математичні процеси і явища й застосовувати математичний досвід у навчальних і життєвих ситуаціях, а також на розвиток логічного й алгоритмічного мислення, уявлень про математичні моделі реальних ситуацій, опанування учнями форм, методів опису й пізнання реальних ситуацій математичною мовою.

Зміст інтегрованого курсу «Всесвіт» (5–6 класи) відповідає меті й завданням природничої, громадянської та історичної, соціальної і здоров'язбережувальної освітніх галузей. Цілями його реалізації є: вдосконалення навичок досліджувати природу й розвиток суспільства, формулювати доказові твердження на основі здобутої інформації, пізнавальної активності; формування зацікавленості світом природи, допитливості, світоглядних орієнтирів; спонукання до вивчення взаємодії людини і природи; поглиблення розуміння ролі праці й самовдосконалення як головної умови реалізації кожної людини; розвиток спроможності й готовності застосовувати комплекс наукових знань і методологій для пояснення світу природи й світу людей, здатності розуміти зміни, зумовлені людською діяльністю; формування особистої громадянської відповідальності за результати цієї діяльності. Зазначений інтегрований курс є пропедевтичним для опанування здобувачами освіти в 7–9 класах інтегрованих курсів «Природничі науки» й «Історія та суспільні науки».

Реалізацію інформатичної освітньої галузі забезпечує навчальний предмет «Інформатика», зміст якого спрямовано на формування таких умінь і навичок здобувачів освіти: вивчати, досліджувати й оцінювати вплив інформаційних технологій на довкілля й розвиток суспільства, виконувати певні дії з даними різних типів, визначати доцільні способи захисту себе і свого інформаційного простору, об'єктивно оцінювати здобуту з різних джерел інформацію, організовувати власне інформаційне середовище тощо.

Мистецьку й технологічну освітні галузі реалізує інтегрований курс «Арттехнології», мета якого – формування в учнів художніх здібностей і творчих умінь, розвиток художньо-образного, абстрактного, критичного й технічного мислення, набуття ними досвіду застосовувати сформовані навички під час різних видів діяльності (художньої, творчої, інноваційної тощо). У змісті курсу зацентровано на взаємодії різних видів мистецтва в межах мистецької і технологічної освіти, ураховано соціокультурну тематику, передбачено виконання індивідуальних і колективних проєктів.

Освітню галузь «Фізична культура» реалізує предмет «Фізична культура». З метою оптимізації навчального навантаження учнів передбачено варіативність його викладання з урахуванням наявності відповідних умов у закладі освіти, зокрема вибір або навчальної програми, або модельної навчальної програми.

Реалізація мети й компетентнісного потенціалу соціальної і здоров'язбережувальної галузі відбуватиметься розосереджено під час викладання навчальних предметів й інтегрованих курсів, наскрізно впродовж навчального року в процесі виконання

інтегрованих проєктів і розгляду соціокультурних тем. Це дасть змогу втілити мету соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі не локально, у межах одного навчального предмета, а системно й систематично, а отже, цілісно зреалізувати такі вимоги до обов'язкових результатів із галузі: турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори й діяльність, що становить загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту; визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту; усвідомлює цінність і дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки й ризику для здоров'я і суспільства; виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 II ступеня для 5-7 класів загальної середньої освіти Нової української школи

розроблена на виконання статті 64 Закону України "Про освіту", статті 11 Закону України "Про повну загальну середню освіту", постанови Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року №898 "Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти", Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, Наказу МОН України від 19.02.2021 року №235 та з метою забезпечення впровадження Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30.09.2020 р. №898.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 5-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1085 годин/навчальний рік, Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах Черкаської гімназії № 31 II ступеня – 5 класи (далі – навчальний план). Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 6-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1190 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах Черкаської гімназії № 31 II ступеня – 6 класи (далі – навчальний план). Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 7-х класів закладів загальної середньої освіти складає 1225 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах Черкаської гімназії № 31 II ступеня - 7 класи (далі – навчальний план).

У 5-7 класах, розроблених відповідно Державного стандарту базової середньої освіти Нової української школи, програми реалізуються в освітніх галузях:

Освітня галузь «Мовно-літературна» реалізується через окремі предмети «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова» (5-Б, 5-В, 5-Г, 6-Б, 7-Б, 7-В, 7-Г); Освітня галузь «Математична» – «Математика» (5-Б, 5-В, 5-Г, 6-Б), «Алгебра», «Геометрія» (7-Б, 7-В, 7-Г); Освітня галузь «Природнича» – Інтегрований курс «Пізнаємо природу» (5-Б, 5-В, 5-Г класи), «Географія», «Біологія», «Фізика», «Хімія» (7-Б, 7-В, 7-Г класи); Освітня галузь «Соціальна і здоров'язбережувальна» – Інтегрований курс «Здоров'я, безпека та добробут» (5-Б, 5-В, 5-Г, 6-Б, 7-Б, 7-В, 7-Г класи); Освітня галузь «Громадянська та історична» – «Вступ до історії України та громадянської освіти» (5-Б, 5-В, 5-Г класи), «Історія України. Всесвітня історія» (6-Б клас), «Історія України» (7-Б, 7-В, 7-Г класи), «Всесвітня історія» (7-Б, 7-В, 7-Г класи); Освітня галузь «Інформатична» – «Інформатика» (5-Б, 5-В, 5-Г, 6-Б, 7-Б, 7-В, 7-Г); Освітня галузь «Технологічна» – «Технології» (5-Б, 5-В, 5-Г, 6-Б, 7-Б, 7-В, 7-Г); Освітня галузь «Мистецька» – «Мистецтво» (5-Б, 5-В, 5-Г, 6-Б, 7-Б, 7-В, 7-Г); Освітня галузь «Фізична культура» – «Фізична культура» (5-Б, 5-В, 5-Г, 6-Б, 7-Б, 7-В, 7-Г).

Із метою підвищення рівня фінансової грамотності учнів 5-их класів шляхом ознайомлення з основами управління родинними і власними фінансами, формування навичок раціонального використання фінансових ресурсів родини, формування навичок вмілого господарювання, у 5-Б, 5-В, 5-Г класах вивчається факультатив «Родинні фінанси».

Із метою підвищення рівня фінансової компетентності, формування навичок раціональної споживчої поведінки, розвиток раціонального економічного мислення. у 6-Б класі запроваджується факультатив «Фінансово-грамотний споживач».

Із метою навчитися критично сприймати медіаповідомлення, оволодівати методами і прийомами психологічного захисту від непотрібної інформації, безпечної поведінки в медійному просторі, навичками організації особистісного медійного простору 6-Г класі вивчається факультативний курс «Основи медіаграмотності».

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 II ступеня для 8-9 класів

(базова середня освіта) розроблена на виконання Закону України «Про освіту» та постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2018 №405.

Освітня програма II ступеня (базова середня освіта) окреслює рекомендовані Міністерством освіти та науки України підходи до планування й організації Черкаською гімназією № 31 єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором, зокрема їх інтеграції, а також логічної послідовності їх вивчення які подані в рамках навчальних планів (таблиці 3, 8);

очікувані результати навчання учнів подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 18; пропонований зміст навчальних програм, які мають гриф «Затверджено Міністерством освіти і науки України» і розміщені на офіційному веб-сайті МОН);

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін. Загальний обсяг навчального навантаження для учнів 8-9-х класів закладів загальної середньої освіти складає 2467,5 годин/навчальний рік: для 8-х класів – 1207,5 годин/навчальний рік, для 9-х класів – 1260 годин/навчальний рік. Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальних планах Черкаської гімназії № 31 II ступеня - 8-9 класи (далі – навчальний план).

Навчальний план дає цілісне уявлення про зміст і структуру другого рівня освіти, встановлює погодинне співвідношення між окремими предметами за роками навчання, визначає гранично допустиме тижневе навантаження учнів. Навчальні плани основної школи передбачають реалізацію освітніх галузей Базового навчального плану Державного стандарту через окремі предмети. Вони охоплюють інваріантну складову, сформовану на державному рівні, яка є спільною для всіх закладів загальної середньої освіти незалежно від підпорядкування і форм власності, та варіативну складову.

Зміст варіативної складової навчального плану Черкаської гімназії № 31 визначається, враховуючи профіль та індивідуальні освітні потреби учнів, рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу і відображається в навчальних планах.

Із метою організації профільного навчання, забезпечення більш глибокої підготовки учнів у тих галузях знань і діяльності, до яких сформувались стійкі інтереси та здібності, заклад орієнтується на поглиблене вивчення іноземних мов (базова – англійська мова) – гуманітарні класи; німецька мова – восьмий клас, математики – восьмий, дев'ятий, за рахунок варіативної складової вводяться курси за вибором та факультативи з поглибленого вивчення окремих предметів.

Повноцінність загальної середньої освіти забезпечується реалізацією як інваріантної, так і варіативної частини навчального плану.

У 8-9 (гуманітарних) класах поглиблено вивчається англійська мова (8-А, 8-Б, 9-А, 9-Б);

У 8-9 класах з поглибленим вивченням окремих предметів поглиблено вивчається математика (8-В, 8-Г, 9-В, 9-Г).

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

8-А, Б класи – “Українська мова “Синтаксис простого та простого ускладненого речення” (курс).

Розподіл годин на вивчення тієї чи іншої теми навчальної програми здійснюється вчителем самостійно, фіксується в календарному плані, який погоджується директором Черкаської гімназії № 31 чи його заступником. Учитель зазначає проведені уроки в частині класного журналу, відведеного для предмета, на підсилення якого використано зазначені години.

Запровадження факультативних курсів розширюють обрану закладом освіти спеціалізацію чи світоглядне спрямування:

8-В, Г клас – Економіка “Прикладні фінанси” (факультатив);

8-В клас – “Основи медіаграмотності” (факультатив), 8-Г клас – «Моя Черкащина» (факультатив).

8-А, 8-Б клас – “Основи гуманістичної моралі”.

Факультативи з економіки “Прикладні фінанси” (8-В, 8-Г) формують в учнів відповідні погляди на економічну політику нашої держави.

Курс за вибором “Українська мова “Синтаксис простого та простого ускладненого речення” (8-А, 8-Б) розрахований на вивчення у 8 класах і призначений поглибити й розширити знання учнів про функціональні можливості синтаксичних одиниць в усному та писемному мовленні, синтаксичний рівень мовної системи, його одиниці, характер зв'язків і взаємодії між ними, структурно-змістові особливості та форми побутування, зміцнити комунікативну компетенцію школярів.

Із метою формування умінь інтерпретувати інформацію, розуміти її суть, адресну спрямованість, мету інформування, створення ефективного механізму критичного осмислення і корегування інформації, отриманої через засоби масової інформації, відпрацювання особистісної системи ціннісних орієнтацій та викриття прихованого значення у 8-В класі вивчається курс “Основи медіаграмотності”.

Факультативний курс «Моя Черкащина» (8-Г) спрямований на формування в учнів/учениць цілісного уявлення про минуле і сучасне Черкащини, де відбувалося багато ключових подій історії України, про видатних уродженців краю, які жили, боролися і творили на благо українського народу.

По завершенні дослідно-експериментальної роботи за темою: „Особистісно орієнтована модель формування гуманістичних цінностей учнів” (наказ Міністерства освіти та науки України “Про проведення дослідно-експериментальної роботи на базі гімназії № 31 Черкаської міської ради” № 1088 від 02.12.2008 р., наказ Міністерства освіти та науки України “Про завершення дослідно-експериментальної роботи на базі гімназії №31 Черкаської міської ради” № 520 від 15.05.2013 р.) та згідно розроблених учителями гімназії експериментальних програм, протокол № 2 від 16.05. 2019 року) проводиться в

8-А класі курс за вибором “Основи гуманістичної моралі”. Викладання даного курсу відбувається за рахунок годин варіативної складової навчального плану.

Із метою виконання вимог Державного стандарту навчальні плани містять усі предмети інваріантної складової, передбачені обраним варіантом навчальних планів цієї Типової освітньої програми.

У класах із поглибленим вивченням окремих предметів (8-В, 8-Г, 9-В, 9-Г класах) навчальне навантаження учнів збільшене до норм, що не перевищують санітарно-гігієнічних.

Збереження здоров'я дітей належить до головних завдань школи. Тому формування навичок здорового способу життя та безпечної поведінки здійснюється не лише в рамках предметів “Фізична культура” та “Основи здоров'я”.

Гранична наповнюваність класів та тривалість уроків встановлюються відповідно до Закону України “Про загальну середню освіту”.

Поділ класів на групи при вивченні окремих предметів здійснюється відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.02.2002 №128 “Про затвердження Нормативів наповнюваності груп дошкільних навчальних закладів (ясел-садків) компенсуючого типу, класів спеціальних загальноосвітніх шкіл (шкіл-інтернатів), груп подовженого дня і виховних груп загальноосвітніх навчальних закладів усіх типів та Порядку поділу класів на групи при вивченні окремих предметів у загальноосвітніх навчальних закладах”, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 6 березня 2002 року за № 229/6517 (зі змінами). Згідно з рішеннями місцевих органів виконавчої влади або органів місцевого самоврядування класи можуть ділитися на групи і при меншій наповнюваності від нормативної, а також при вивченні інших предметів за рахунок зекономлених бюджетних асигнувань та залучення додаткових коштів.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року №1392 “Про затвердження Державного стандарту базової і повної загальної середньої освіти” години фізичної культури не враховуються при визначенні гранично допустимого навантаження учнів.

Навчальний план зорієнтований на роботу основної школи за 5-денним навчальним тижнем.

Очікувані результати навчання здобувачів освіти.

Відповідно до мети та загальних цілей, окреслених у Державному стандарті, визначено завдання, які має реалізувати вчитель/вчителька в рамках кожної освітньої галузі. Результати навчання повинні робити внесок у формування ключових компетентностей учнів.

Навчання за наскрізними лініями реалізується насамперед через:

організацію навчального середовища — зміст та цілі наскрізних тем враховуються при формуванні духовного, соціального і фізичного середовища навчання;

окремі предмети — виходячи із наскрізних тем при вивченні предмета проводяться відповідні трактовки, приклади і методи навчання, реалізуються надпредметні, міжкласові та загальношкільні проекти. Роль окремих предметів при навчанні за наскрізними темами різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною наскрізною темою;

предмети за вибором;

роботу в проектах;

позакласну навчальну роботу і роботу гуртків.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісна спрямованість навчання, яка передбачає постійне включення учнів до різних видів педагогічно доцільної активної навчально-пізнавальної діяльності, а також практична його спрямованість. Доцільно, де це можливо, не лише показувати виникнення факту із практичної ситуації, а

й по можливості створювати умови для самостійного виведення нового знання, перевірки його на практиці і встановлення причинно-наслідкових зв'язків шляхом створення проблемних ситуацій, організації спостережень, дослідів та інших видів діяльності.

Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків, а саме: змістово-інформаційних, операційно-діяльнісних і організаційно-методичних. Їх використання посилює пізнавальний інтерес учнів до навчання і підвищує рівень їхньої загальної культури, створює умови для систематизації навчального матеріалу і формування наукового світогляду. Учні набувають досвіду застосування знань на практиці та перенесення їх в нові ситуації.

Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти.

Базова середня освіта здобувається, як правило, після здобуття початкової освіти. Діти, які здобули початкову освіту на 1 вересня поточного навчального року, повинні розпочинати здобуття базової середньої освіти цього ж навчального року.

Особи з особливими освітніми потребами можуть розпочинати здобуття базової середньої освіти за інших умов.

Перелік освітніх галузей. Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями:

Мови і літератури

Суспільствознавство

Мистецтво

Математика

Природознавство

Технології

Здоров'я і фізична культура

Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах.

Рекомендовані форми організації освітнього процесу. Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроку:

формування компетентностей;

розвитку компетентностей;

перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей;

корекції основних компетентностей;

комбінований урок.

Також формами організації освітнього процесу можуть бути екскурсії, віртуальні подорожі, уроки-семінари, конференції, форуми, спектаклі, брифінги, квести, інтерактивні уроки (уроки-«суди», урок-дискусійна група, уроки з навчанням одних учнів іншими), інтегровані уроки, проблемний урок, відео-уроки тощо.

Із метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроку, проводяться навчально-практичні заняття. Ця форма організації поєднує виконання різних практичних вправ, експериментальних робіт відповідно до змісту окремих предметів, менш регламентована й має акцент на більшій самостійності учнів в експериментальній та практичній діяльності. Досягнуті компетентності учні можуть застосувати на практичних заняттях і заняттях практикуму. Практичне заняття – це така форма організації, у якій учням надається можливість застосовувати отримані ними знання у практичній діяльності. Експериментальні завдання, передбачені змістом окремих предметів, виконуються на заняттях із практикуму (виконання експериментально-практичних робіт).

Функцію перевірки та/або оцінювання досягнення компетентностей виконує навчально-практичне заняття. Учні одержують конкретні завдання, із виконання яких звітують перед вчителем. Практичні заняття та заняття практикуму також можуть

будуватися з метою реалізації контрольних функцій освітнього процесу. На цих заняттях учні самостійно виготовляють вироби, проводять виміри та звітують за виконану роботу.

Екскурсії в першу чергу покликані показати учням практичне застосування знань, отриманих при вивченні змісту окремих предметів (можливо поєднувати зі збором учнями по ходу екскурсії матеріалу для виконання визначених завдань).

Учні можуть самостійно знімати та монтувати відеофільми (під час відео-уроку) за умови самостійного розроблення сюжету фільму, підбору матеріалу, виконують самостійно розподілені ролі та аналізують виконану роботу.

Форми організації освітнього процесу можуть уточнюватись та розширюватись у змісті окремих предметів за умови виконання державних вимог Державного стандарту та окремих предметів протягом навчального року.

Вибір форм і методів навчання вчитель визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів.

Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення учнями результатів навчання (компетентностей).

Завдання системи внутрішнього забезпечення якості освіти:

- оновлення методичної бази освітньої діяльності;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників.

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 базової середньої освіти передбачає досягнення учнями результатів навчання (компетентностей), визначених Державним стандартом.

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 базової середньої освіти сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує директор.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті гімназії.

На основі освітньої програми закладу освіти складено та затверджено навчальний план Черкаської гімназії № 31, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 III ступеня на 2024-2025 н.р.

Тип навчального закладу, кількість класів та учнів III ступеня, що навчаються

Тип навчального закладу: загальноосвітній навчальний заклад

Кількість класів III ступеня: 6

Кількість учнів III ступеня: 164

1. Загальні положення освітньої програми закладу загальної середньої освіти III ступеня

Освітня програма Черкаської гімназії № 31 III ступеня для 10-11 класу розроблена на виконання Закону України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1392 «Про затвердження Державного стандарту базової та повної загальної середньої освіти», відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 28.11.2019 № 1493.

Освітня програма Черкаської гімназії №31 (далі – Типова освітня програма) окреслює рекомендовані підходи до планування й організації закладом освіти єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення учнями обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової та повної загальної середньої освіти (далі – Державний стандарт).

Освітня програма визначає:

загальний обсяг навчального навантаження, орієнтовну тривалість і можливі взаємозв'язки окремих предметів, факультативів, курсів за вибором тощо, зокрема їх інтеграції, які подані в рамках навчальних планів (таблиця 2) - 10-11 клас;

очікувані результати навчання учні, пропонований зміст окремих предметів, логічна послідовність їх вивчення подані в рамках навчальних програм, перелік яких наведено в таблиці 6;

рекомендовані форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти;

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за цією Типовою освітньою програмою.

2. Загальний обсяг навчального навантаження та орієнтовна тривалість і можливі взаємозв'язки освітніх галузей, предметів, дисциплін.

Загальний обсяг навчального навантаження здобувачів профільної середньої освіти для 10-11-х класів 2660 годин/навчальний рік: для 10-х класів – 1330 годин/навчальний рік; для 11-х класів – 1330 годин/навчальний рік.

Детальний розподіл навчального навантаження на тиждень окреслено у навчальному плані Черкаської гімназії № 31 III ступеня (далі –навчальний план).

Навчальний план містить загальний обсяг навчального навантаження та тижневі години на вивчення базових предметів, вибірково-обов'язкових предметів, профільних предметів і спеціальних курсів, а також передбачає години на факультативи, індивідуальні заняття тощо.

При складанні навчального плану використано другий варіант (таблиця 2) організації освітнього процесу, який містить перелік базових предметів, що включає окремі предмети суспільно-гуманітарного та математично-природничого циклів.

До базових предметів належать: «Українська мова», «Українська література», «Зарубіжна література», «Іноземна мова», «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта», «Математика», окремі природничі дисципліни: «Фізика і астрономія», «Біологія і екологія», «Хімія», «Географія», «Фізична культура», «Захист України».

З метою професійного розвитку педагогічних працівників закладів освіти наказом МОН України від 16.08.2024 № 1151 затверджена Типова програма підвищення кваліфікації вчителів, які забезпечують викладання навчального предмета «Захист України». Оновлено предмет “Захист України” замість “Захисту Вітчизни”, відповідно до постанови Кабміну від 26 лютого 2020 року.

Наказом МОН від 08.08.2024 № 1116 надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» модельній навчальній програмі «Захист України. Інтегрований курс» для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти (авт. Борохович І. В., Коваленко А. О., Когут І. Б., Лісовий О. В., Сісецька В.І., Семенів Є. М., Сердюк І. О., Совсун І. Р., Хмельницький В. В., Шиян О. І. та члени робочої групи МОН). Для ефективного втілення програми освітній процес організовано у тренінговій формі в освітньому осередку Черкаської гімназії № 31, реалізованим в умовах очного, навчання. Перевага надається практичній спрямованості, інтерактивним, дослідницьким, проєктним видам навчальної діяльності. Для закріплення відпрацювання практичних умінь та навичок обов’язкове проведення навчально-польових зборів або тренінгових занять.

За модульним принципом може бути реалізовано і зміст базового предмета «Фізика і астрономія». У такому разі розподіл годин між модулем фізики і модулем астрономії здійснюється відповідно до навчальних програм.

Реалізація змісту освіти, визначеного Державним стандартом, також забезпечується вибірково-обов’язковими предметами («Інформатика», «Технології», «Мистецтво»), що вивчаються на рівні стандарту. Із запропонованого переліку обрано учнями одночасно два предмети для вивчення в 10 класі: «Інформатика» (2 години), «Технології» (1 година), а в 11 класі «Інформатика» (1 година), «Технології» (2 години).

Частина навчальних годин обох варіантів навчальних планів використано для забезпечення профільного спрямування навчання в старшій школі (філологічного профілю (поглиблене вивчення англійської мови), природничо-математичного (поглиблене вивчення математики)).

Зміст профілю навчання реалізується системою окремих предметів і курсів:

- базові та вибірково-обов’язкові предмети, що вивчаються на рівні стандарту;
- профільні предмети (їх перелік з орієнтовною кількістю тижневих годин подано в таблиці 3), що вивчаються на профільному рівні;
- курси за вибором, до яких належать спеціальні і факультативні курси.

При складанні навчальних планів було збільшено кількість годин на вивчення базових або профільних предметів.

Поглиблення змісту окремих розділів профільних предметів використовується за рахунок додаткових годин, поданих у другому варіанті плану (таблиця 2).

У 10-А (гуманітарному) класі поглиблено вивчається німецька мова;

У 10-Б (гуманітарному) класі поглиблено вивчається англійська мова;

У 10-В (математичному) класі поглиблено вивчається математика.

У 11-А, Б (гуманітарному) класі поглиблено вивчається англійська мова.

У 11-В (математичному) класі поглиблено вивчається математика.

Варіативна складова навчальних планів використовується на:

У 10-А, Б класах на факультативний курс «Українознавство»;

У 10-В класі на факультативні курси «Фінансова грамотність», «Українознавство»;

У 11-А, Б, М класах на факультативний курс «Українознавство».

Із метою формування національної свідомості майбутніх громадян України, їх світогляду, переконань, ідеалів у 10-11 класах введено факультативний курс «Українознавство». Метою факультативу «Фінансова грамотність» у 10-В класі є ознайомлення учнів із сучасними фінансовими продуктами та послугами, розвиток в них

навичок використання таких продуктів, а також вміння власного фінансового планування на майбутнє.

3. Очікувані результати навчання здобувачів освіти, зміст навчальних предметів, логічна послідовність їх вивчення.

Типову освітню програму укладено за такими освітніми галузями: мови і літератури; суспільствознавство; мистецтво; математика; природознавство; технології; здоров'я і фізична культура. Зміст кожної освітньої галузі структурується та реалізується за навчальними предметами. Логічна послідовність вивчення предметів розкривається у відповідних навчальних програмах, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Тексти навчальних програм розміщено на офіційному вебсайті Міністерства освіти і науки України.

У рамках навчальних програм подано: очікувані результати навчання (знаннєвий, діяльнісний, ціннісний компоненти); пропонований зміст предмета; реалізації в змісті предмета наскрізних змістових ліній; внесок предмета у формування ключових компетентностей (компетентнісний потенціал предмета). Типова освітня програма забезпечує досягнення учнями/ученицями результатів навчання, визначених Державним стандартом, і ключових компетенцій, визначених Законом України «Про освіту».

4. Форми організації освітнього процесу та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти.

Необхідною умовою формування компетентностей є діяльнісний підхід, який передбачає постійне включення учнів до різних видів навчально-пізнавальної діяльності, а також практична спрямованість процесу навчання. Формуванню ключових компетентностей сприяє встановлення та реалізація в освітньому: процесі міжпредметних і внутрішньопредметних зв'язків і наскрізних змістових ліній. Навчання за наскрізними змістовими лініями реалізується насамперед через: організацію освітнього середовища; окремі предмети, роль яких при навчанні за наскрізними лініями різна і залежить від цілей і змісту окремого предмета та від того, наскільки тісно той чи інший предметний цикл пов'язаний із конкретною змістовою лінією; предмети за вибором; роботу в проектах; позаурочну навчальну роботу і роботу гуртків.

Очікувані результати навчання, окреслені в межах кожного предмета, досяжні, якщо використовувати діяльнісний підхід, проблемне навчання, проектні технології, ситуаційні вправи, інтерактивні форми, роботу в парах/групах змінного складу тощо.

Формами організації освітнього процесу можуть бути різні типи уроків, практичні заняття, семінари, конференції, заліки, співбесіди, проекти (дослідницькі, інформаційні, мистецькі), сюжетно-рольові ігри, екскурсії, віртуальні подорожі тощо. Вибір форм і методів навчання вчитель/вчителька визначає самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених у навчальних програмах окремих предметів. Оцінювання результатів навчання здобувачів освіти здійснюється відповідно до Критеріїв оцінювання навчальних досягнень учнів (вихованців) у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13 квітня 2011 р. № 329 (зарєстровано в Міністерстві юстиції України від 11 травня 2011 р. за № 566/19304) та Орієнтовних вимог оцінювання навчальних досягнень учнів із базових дисциплін у системі загальної середньої освіти, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 21 серпня 2013 р. № 1222.

5. Вимоги до осіб, які можуть розпочинати здобуття профільної середньої освіти.

Здобувати профільну середню освіту можуть особи, які завершили здобуття базової середньої освіти.

Освітня програма Черкаської гімназії №31 (профільної середньої освіти), сформована на основі Типової освітньої програми, не потребує окремого затвердження центральним органом забезпечення якості освіти. Її схвалює педагогічна рада закладу освіти та затверджує його директор.

Освітня програма закладу освіти та перелік освітніх компонентів, що передбачені відповідною освітньою програмою, оприлюднюються на веб-сайті Черкаської гімназії №31.

На основі освітньої програми закладу освіти складено та затверджено навчальний план Черкаської гімназії № 31, що конкретизує організацію освітнього процесу.

Розділ ІХ. Показники (вимірники) реалізації освітньої програми

Система внутрішнього забезпечення якості складається з наступних компонентів:

- кадрове забезпечення освітньої діяльності;
- навчально-методичне забезпечення освітньої діяльності;
- матеріально-технічне забезпечення освітньої діяльності;
- якість проведення навчальних занять;
- моніторинг досягнення здобувачами освіти результатів навчання (компетентностей).

Завданнями внутрішньої системи забезпечення якості освіти гімназії є:

- оновлення нормативно-методичної бази забезпечення якості освіти та освітньої діяльності в гімназії;
- контроль за виконанням навчальних планів та освітньої програми, якістю знань, умінь і навичок учнів, розробка рекомендацій щодо їх покращення;
- моніторинг та оптимізація соціально-психологічного середовища закладу освіти;
- створення необхідних умов для підвищення фахового кваліфікаційного рівня педагогічних працівників;
- постійний моніторинг змісту освіти;
- спостереження за реалізацією освітнього процесу;
- моніторинг управління ресурсами та процесами;
- спостереження за станом соціально-психологічного середовища гімназії;
- контроль стану прозорості освітньої діяльності та оприлюднення інформації щодо її результатів;
- розроблення рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності та якості освіти, участь у стратегічному плануванні;
- рівень досягнень учнів вивчається: шляхом моніторингу знань, умінь і навичок з окремих предметів;
- проведення контрольних зрізів;
- участі учнів гімназії у предметних олімпіадах різного рівня, Всеукраїнських інтелектуальних конкурсах та турнірах; шляхом складання та захисту наукових проєктів та участі в роботі МАН;
- аналізу результатів участі учнів у ДПА і НМТ.

Для забезпечення якості освіти проводиться моніторинг з усіх складових освітньої діяльності закладу:

- Методична робота: підвищення кваліфікації адміністрації, учителів; планування методичної діяльності, робота методичних об'єднань на гімназійному та міському рівнях; робота з молодими вчителями.
- Виховна робота: рівень вихованості учнів, профілактична робота з учнями девіантної поведінки, якість роботи класних керівників, участь батьків у виховному процесі, результативність проведення загальновиховних заходів, спортивно-масова робота, організація патріотичного, морального та естетичного виховання.
- Науково-дослідна робота: ступінь наукової обґрунтованості, результат нововведень, відповідність нововведень концепції розвитку закладу освіти, рівень наукової освіченості педагогів, науково-дослідницька діяльність учнів.
- Освітня діяльність: медичне, матеріально-технічне, навчально-методичне, інформаційне, психологічне забезпечення, безпека життєдіяльності, охорона праці.
- Показники контролю за медичним елементом: санітарно-гігієнічний режим; здоров'я і фізичний розвиток учнів; лікувально-профілактичні заходи; режим і якість харчування.

Розділ X. Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів

Таблиця 1

**Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів
5-А, 6-А, 6-В, 7-А класу за програмою «Інтелект України», які
здобувають освіту відповідно до Нового Державного стандарту базової
середньої освіти**

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
І. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
ІІ. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
ІІІ. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує

		інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
V. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

**Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів
5-Б, В, Г, 6-Б, 7-Б, В, Г класів, які здобувають освіту відповідно до
Нового Державного стандарту базової середньої освіти**

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією

V. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

Таблиця 3

**Загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів
6- Г класу за освітньою програмою "Ліга крилатих", які здобувають
освіту відповідно до Нового Державного стандарту базової середньої
освіти**

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання
II. Середній	4	Учень/учениця з допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця виявляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводить окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежність між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність; відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією

V. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах вимог навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми
	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, оцінює, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення

**Загальні критерії
оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до нового
Державного стандарту базової середньої освіти**

Рівень	Бал	Загальна характеристика
Початковий	1	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – сприймає і розпізнає інформацію, отриману від учителя (інших осіб); відповідає на прості запитання за змістом почутого / прочитаного, припускається суттєвих змістових і логічних помилок; – виконує частину простих завдань / навчальних дій за наданим зразком з допомогою вчителя; – передає інформацію, намагається висловлювати свої думки, використовуючи короткі однотипні фрази.
	2	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відтворює незначну частину Інформації, отриману від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному частковій відповіді на прості запитання; припускається змістових і логічних помилок; – виконує прості завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; показує свою зацікавленість до ідей, висловлених іншими; – комунікує з іншими за потреби, використовує прості однотипні фрази.
	3	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відтворює частину Інформації, отриманої від учителя або із запропонованих джерел; знаходить у почутому / прочитаному частковій відповіді на запитання; припускається незначних змістових і логічних помилок; – виконує завдання / навчальні дії за наданим зразком з допомогою вчителя; долучається до роботи в групі; – висловлює свої думки простими фразами/ реченнями; просить надати зворотний зв'язок щодо ступеня розуміння та сприйняття запропонованого.
Середній	4	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – відтворює за зразком основну інформацію, отриману із запропонованих джерел; висловлює свої думки, використовуючи отриману інформацію; може пояснити окремі поняття/терміни/навчальні дії; – виконує завдання / навчальні дії за зразком під керівництвом учителя; виконує обов'язки, розподілені в групі; – використовує прості фрази / речення; сприяє спілкуванню та може надати їй пояснення у межах запропонованої теми.
	5	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує частково основну інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; знаходить у почутому/прочитаному відповіді на прості

		<p>запитання; може пояснити основні поняття / явища / навчальні дії;</p> <ul style="list-style-type: none"> – виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом, за потреби звертаючись по допомогу; розпізнає проблемні ситуації з допомогою вчителя; виконує завдання в групі відповідно до своєї ролі; – підтримує спілкування в межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
	6	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – застосовує інформацію, отриману від учителя або із запропонованих джерел, для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; розуміє і пояснює основні поняття / явища / навчальні дії, наводить прості приклади; – виконує навчальні дії за запропонованим алгоритмом самостійно; розпізнає проблемні ситуації і висловлює припущення щодо розв'язання їх з допомогою вчителя; виконує спільне завдання в групі відповідно до визначених обов'язків та своєї ролі; – спілкується у межах запропонованої теми, використовує прості фрази / речення.
Достатній	7	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – знаходить у запропонованих джерелах потрібну інформацію для виконання навчальних завдань і вирішення проблемних ситуацій; відповідає на окремі запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший за зразком; наводить окремі аргументи й приклади на підтвердження висловленої думки; – виконує репродуктивні й частково-пошукові види навчальної діяльності за запропонованим алгоритмом або в співпраці з однокласниками; розпізнає проблемні ситуації, розв'язує їх відомим способом із допомогою вчителя; співпрацює в групі, виконуючи навчальні завдання; – долучається до спілкування в межах запропонованої теми та визначає завдання через поставлені запитання.
	8	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізує інформацію, отриману з обраних джерел, зіставляє, порівнює та групує її за заданою ознакою; вирізняє проблемні ситуації, відповідає на запитання за опрацьованою інформацією; перетворює один вид інформації в інший; наводить певні аргументи, доповнює думку/відповіді однокласників; – виконує окремі пошукові, дослідницькі та/або творчі навчальні дії, розв'язує проблемні ситуації відомими способами з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи навчальні завдання, визначає свої завдання в груповій роботі; – запрошує до спілкування, чітко формулюючи питання та пріоритети для обговорення та у межах запропонованої теми.
	9	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – аналізує інформацію, отриману з різних джерел; вирізняє проблемні ситуації; добирає прийнятний із запропонованих способів для її уявлення й візуалізації; наводить аргументи та

		<p>доречні приклади щодо висловленої думки;</p> <ul style="list-style-type: none"> – виконує пошукові (дослідницькі) та творчі завдання; розв'язує проблемні ситуації засвоєними раніше способами, пропонує нові способи розв'язання з опосередкованою допомогою вчителя; активно співпрацює з іншими, виконуючи типові та нетипові завдання; – ініціює спілкування та обмінюється інформацією у межах запропонованої теми.
Високий	10	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – виокремлює істотну й потрібну інформацію, отриману із різних самостійно вибраних джерел; вирізняє проблемні ситуації, оцінює інформацію за заданими критеріями; ставить запитання; встановлює логічні зв'язки між об'єктами, фактами, явищами; – застосовує здобуті знання й практичні вміння в різних навчальних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, пропонує кілька способів розв'язання проблемної ситуації самостійно, у парі або групі; – розвиває ідеї/думиш учасників спілкування в межах запропонованої теми та намагається укласти їх у цілісну логічну лінію, розглядаючи різні сторони проблеми.
	11	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – узагальнює інформацію, отриману з різних джерел, оцінює її за визначеними критеріями; знаходить інформацію й аналізує її; висловлює власну позицію, аргументує її, робить висновки; – застосовує здобуті знання й практичні вміння в нестандартних ситуаціях; здійснює різні види діяльності, аналізує власні навчальні дії самостійно, у парі або групі; конструктивно взаємодіє у групі; – узагальнює головний зміст почутого під час спілкування у межах запропонованої теми; обирає оптимальний спосіб взаємодії з іншими для вирішення спільних навчальних завдань.
	12	<p>Учень / учениця:</p> <ul style="list-style-type: none"> – оцінює отриману інформацію, отриману з різних джерел, порівнює та зіставляє її; використовує усвідомлено інформацію в різних ситуаціях; – застосовує здобуті знання й практичні вміння, усвідомлює ризики і прогнозує наслідки; здійснює різні види діяльності самостійно, у парі або групі; аналізує власні навчальні дії, планує свій подальший навчальний поступ; ініціює, планує та організує співпрацю в групах для досягнення навчальних цілей, виконання дослідницьких / творчих завдань; – виступає посередником у спілкуванні у межах запропонованої теми, демонструє толерантність до різних точок зору і надає роз'яснення за потреби іншим учасникам.

Розділ XI. Опис та інструменти системи внутрішнього забезпечення якості освіти

Система внутрішнього забезпечення якості відображена у «Положенні про внутрішню систему забезпечення якості освіти у Черкаській гімназії та складається з наступних компонентів:

Показник діяльності		Форми і методи проведення
1. Освітнє середовище	1.1. Безпека та комфорт для навчання та праці приміщень і території закладу	Огляд території та приміщень
	1.2. Умови та організація харчування здобувачів освіти	Аналіз документів Спостереження
	1.3. Умови та організація медичного обслуговування здобувачів освіти	Аналіз документів Спостереження
	1.4. Обізнаність здобувачів освіти та працівників закладу з вимогами охорони праці, безпеки життєдіяльності, пожежної безпеки, правилами поведінки в умовах надзвичайних ситуацій і дотримання їх	Аналіз документів Перевірка знань
	1.5. Планування та реалізація діяльності щодо запобігання будь-яким проявам дискримінації, булінгу в закладі	Аналіз документів класних керівників, практичного психолога
	1.6. Протидія булінгу, іншому насильству, дотримання порядку реагування на їх прояви	Анкетування учасників освітнього процесу
	1.7. Врахування вікових особливостей здобувачів освіти та відповідність їх освітнім потребам при складанні режиму роботи та розкладу занять	Аналіз документів
2. Управлінська діяльність	2.1. Відстеження результативності річного планування	Аналіз документів планування
	2.2. Упровадження політики	Спостереження за

	академічної доброчесності	освітнім процесом Анкетування учнів та батьків
	2.3. Оприлюднення інформації про діяльність закладу на відкритих загальнодоступних ресурсах	Аналіз функціонування сайту (змістове та інформаційне наповнення)
3. Педагогічна діяльність	3.1. Атестація працівників.	Спостереження за освітнім процесом, аналіз документів, анкетування учнів та батьків Аналіз документів вчителя, МК
	3.2. Підвищення кваліфікації	
	3.3. Кількісно-якісний склад педагогічних працівників	Аналіз статистичних даних
	3.4. Залучення кваліфікованих педагогічних та інших працівників відповідно до штатного розпису та освітньої програми	Аналіз статистичних даних
	3.5. Планування діяльності, аналіз її результативності	Аналіз документів
	3.6. Створення та/або використання освітніх ресурсів (електронних презентацій, відеоматеріалів, методичних розробок, веб-сайтів, блогів тощо)	Спостереження за освітнім процесом Опитування учасників освітнього процесу
	3.7. Використання ІКТ в освітньому процесі	Спостереження за освітнім процесом
	3.8. Здійснення інноваційної діяльності, участь у освітніх проектах	Аналіз документів Аналіз статистичних даних
	3.9. Практика педагогічного наставництва, взаємонавчання	Аналіз документів Опитування (анкетування) молододосвідчених працівників
4. Система оцінювання здобувачів освіти	4.1. Якість та успішність навчальних досягнень учнів	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів
	4.2. Якість підготовки учнів дотДПА	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів
	4.3. Ефективність роботи гуртків, курсів за вибором	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів

	4.4. Якість роботи з обдарованими учнями	Збір статистичних даних
	4.5. Отримання здобувачами освіти від педагогічних працівників інформації про критерії, правила та процедури оцінювання навчальних досягнень результатів навчання	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів Опитування здобувачів освіти та їх законних представників Аналіз документів
	4.6. Об'єктивне оцінювання	Спостереження за освітнім процесом
	4.7. Аналіз результатів навчання здобувачів освіти	Аналіз документів Статистичний аналіз даних
	4.8. Упровадження системи формульовального та компетентнісного оцінювання	Спостереження за освітнім процесом Аналіз документів

**Розділ XII. Програмно-методичне забезпечення Освітньої програми
Черкаської гімназії № 31. Перелік навчальних програм**

Таблиця 1

Перелік модельних навчальних програм для 5-6-7-их класів НУШ

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	автор(и)
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)	«Українська мова. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Українська мова. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Заболотний О. В., Заболотний В. В., Лавринчук В.П., Плівачук К. В., Попова Т. Д. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
	«Українська література. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Яценко Т.О., Качак Т.Б., Кизилова В.В., Пахаренко В.І., Дячок С.О., Овдійчук Л.М., Слижук О.А., Макаренко В.М., Тригуб І.А. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Яценко Т. О., Пахаренко В. І., Слижук О. А., Тригуб І. А. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 № 883)
	«Зарубіжна література. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Туряниця В, Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795)
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	«Іноземна мова 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Трифан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)

	«Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І.В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л.М., Браун Є. Л. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
Математична	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти»	Істер О.С. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти»	Мерзляк А.Г., Номіровський Д.А., Пихтар М.П., Рубльов Б.В., Семенов В.В., Якір М.С. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Алгебра. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143)
	«Геометрія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Мерзляк А. Г., Номіровський Д. А., Пихтар М. П., Рубльов Б. В., Семенов В. В., Якір М. С. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795, у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143)
Природнича	«Пізнаємо природу». 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р., Гільберг Т. Г., Даценко Л. М. (наказ Міністерства освіти і науки України

		від 12.07.2021 № 795) (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 09.02.2022 № 143)
	«Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Балан П. Г., Кулініч О. М., Юрченко Л. П. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090)
	«Хімія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Лашевська Г. А. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001)
	«Фізика. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Кремінський Б. Г., Гельфгат І. М., Божинова Ф. Я., Ненашев І. Ю., Кірюхіна О. О. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 № 1001)
Громадянська та історична освіта	«Вступ до історії України та громадянської освіти. 5 клас» для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О.В., Власова Н.С., Желіба О.В., Майорський В.В., Піскарьова І.О., Щупак І.Я. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Історія України. Всесвітня історія. 6 клас» для закладів загальної середньої освіти	Піскарьова І.О., Бурлака О.В., Майорський В.В., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 №795)
	«Всесвітня історія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Щупак І. Я., Посунько А. С., Бакка Т. В., Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В., Махонін О. О., Мелешенко Т. В., Павловська-Кравчук В. А. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року № 1001)
	«Історія України. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Бурлака О. В., Желіба О. В., Павловська-Кравчук В. А., Худобець О. А., Черкас Б. В., Щупак І. Я. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

		(наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня 2023 року №1001)
Соціальна та здоров'язберезувальна	«Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т.В., Пономаренко В.С., Лаврентьєва І.В., Хомич О.Л. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Здоров'я, безпека та добробут. 7-9 класи (інтегрований курс)» для закладів загальної середньої освіти	Воронцова Т. В., Пономаренко В. С., Андрук Н. В., Лаврентьєва І. В., Хомич О. Л. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24.07.2023 No 883)
Технологічна	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Технології. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І. Ю., Горобець О. В., Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 16 серпня №1001)
Інформатична	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Морзе Н.В., Барна О.В. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Морзе Н. В., Барна О. В. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 No 1090)
Мистецька	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів середньої освіти	Масол Л.М., Просіна О.В. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	«Мистецтво. 7-9 класи (інтегрований курс)»	Масол Л. М. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України»

	для закладів загальної середньої освіти	науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 06.09.2023 № 1090)
Фізична культура	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 17.08.2022 року № 752)
	«Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти	Баженов Є. В., Коломоєць Г. А., Боляк А. А., Дутчак М. В., Дніпров О. С., Бідний М. В., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Малечко Т. А., Омеляненко І. О., Волкова І. В., Педан О. С. та інші. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 24 липня 2023 року №883)
	Навчальна програма курсу за вибором «Фінансова культура».	Ткаченко О.В., Довгань А.І., Часнікова О.В., Лапішко З.Я., за загальною редакцією доктора економічних наук професора Смовженко Т.С. ДВНЗ «Університет банківської справи». Лист ІМЗО від 28.01.2020 № 22.1/12-Г-81

Таблиця 2

**Навчальні програми
для 5-А, 6-А, 6-В, 7-А класів, що працюють за освітньою програмою
науково-педагогічного проєкту «Інтелект України»**

Освітня галузь	Модельна навчальна програма	
	назва	Схвалення
Мовно-літературна (українська мова, українська та зарубіжна літератури)	Навчальна програма «Українська мова. 5–9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Семихат Н. В., Дроф'як С. М., Новожилова Н. М.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики від 06 червня 2022 року (протокол № 3), з хімії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0201-2022
	Навчальна програма «Українська література. 5–6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт. Гавриш І. В., Гученко О. В., Мартиновець С. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 24 червня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0271-2022
	Навчальна програма «Українська література. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15 квітня 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0246-2024
	Навчальна програма «Зарубіжна література. 5–6-ті класи» (1 година на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І.В., Гученко О.В., Мартиновець С.В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним

		програмам за № 3.0256-2022)
	Навчальна програма інтегрованого курсу «Зарубіжна література і мистецтво. 7-9 класи» (1,5 години на тиждень) для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гученко О. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 15 квітня 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0245-2024
Мовно-літературна (іншомовна освіта)	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5–9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Зимомря І. М., Мойсюк В. А., Трифан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0256-2022)
	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5–9-ті класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.)	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Математична	Навчальна програма «Математика. 5–6-ті класи» для закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 30 травня 2022 року (протокол №7); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0189-2022
	Навчальна програма «Математика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Доценко С. О., Горьков О. А., Скиба С. Б.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з математики від 28 лютого 2024 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за №

		3.0202-2024
Природнича	Навчальна програма «Пізнаємо природу. Моя планета Земля» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Задорожний К. М., Калиновська Г.О.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з біології та екології від 31 травня 2022 року (протокол № 4), з географії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0199-2022
	Навчальна програма «Пізнаємо природу. Твої фізичні відкриття» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Сухов Р. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики від 06 червня 2022 року (протокол № 3), з хімії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0201-2022
	Навчальна програма «Географія 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Гога С. С., Свір Н.В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з географії від 25 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0196-2022
	Навчальна програма «Біологія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Задорожний К. М., Калиновська Г. О.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з біології та екології від 23 лютого 2024 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0194-2024
	Навчальна програма «Хімія. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проектом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Зубова Т. М., Макеев С. Ю., Сизих Ю. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з хімії від 15 квітня 2024 року (протокол № 8); зареєстровано у Каталозі надання грифів

		навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0266-2024
	Навчальна програма «Фізика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Бондаренко М. В., Євлахова О. М.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з фізики й астрономії від 22 березня 2024 року (протокол № 6); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0208-2024
Громадянська та історична освіта	Навчальна програма «Україна і світ: вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс)» для 5–6-х класів закладів загальної середньої освіти, які працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Дяків В. Г., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я., Хлипавка Л. М.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та предметів морального спрямування від 30 травня 2022 року (протокол № 4); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0197-2022
	Навчальна програма «Історія: Україна і світ. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Аркуша О. Г., Боарь М. С., Лихолай О. С., Мудрий М. М., Пастушенко Р. Я., Хлипавка Л. М.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з історії від 27 березня 2024 року (протокол № 6); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0231-2024
Соціальна та здоров'язбережна	Навчальна програма «Навчаємося разом (інтегрований курс)» для 5-9 класів для закладів загальної середньої освіти, що працюють за науково-педагогічним проєктом «Інтелект України» (авт.: Гавриш І. В., Щербакова О. О., Холтобіна О. У., Щербаков О. Ф., Луценко Є. В.)	Схвалено для використання в освітньому процесі. Рішення експертної комісії з літератури (української та зарубіжної) від 13 червня 2022 року (протокол № 3); зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за № 3.0257-2022
	«Фізична культура. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Педан О.С., Коломоєць Г. А. , Боляк А. А., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Стеценко В. Г., Остапенко О. І., Лакіза О. М., Косик В. М.

		«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 №795 (у редакції наказу МОН від 10.08.2021 № 898)
	Модельна навчальна програма «Фізична культура. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Баженов Є. В., Коломоець Г. А., Боляк А. А., Дутчак М. В., Дніпров О. С., Бідний М. В., Ребрина А. А., Деревянко В. В., Малечко Т. А., Омеляненко І. О., Волкова І. В., Педан О. С. та інші)	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 24.07.2023 № 883
Мовно-літературна	Модельна навчальна програма «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Зимомря І. М., Мойсюк В. А, Тріфан М. С., Унгурян І. К., Яковчук М. В.)	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Мовно-літературна	Модельна навчальна програма «Друга іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Редько В. Г., Шаленко О. П., Сотникова С. І., Коваленко О. Я., Коропецька І. Б., Якоб О. М., Самойлюкевич І. В., Добра О. М., Кіор Т. М., Мацькович М. Р., Глинюк Л. М., Браун Є. Л.).	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 12.07.2021 № 795
Технологічна	«Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С, Приходько Ю.М. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	Модельна навчальна програма «Технології. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт.: Ходзицька І. Ю, Горобець.О. В, Медвідь О. Ю., Пасічна Т. С., Приходько Ю. М.)	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 16.08.2023 № 1001
Інформатична	«Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти	Морзе Н.В., Барна О.В. «Рекомендовано Міністерством

		освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	Модельна навчальна програма. «Інформатика. 7-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Морзе Н. В., Барна О. В).	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 06.09.2023 № 1090
Мистецька	«Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів середньої освіти	Масол Л.М., Просіна О.В. «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
	Модельна навчальна програма «Мистецтво. 7-9 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л. М.)	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України; наказ МОН від 06.09.2023 № 1090

**Перелік модельних навчальних програм
для 6-Г класу, який навчається за освітньою програмою «Ліга крилатих»**

Програми розроблено відповідно до державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року №898

Освітня програма «Ліга Крилатих» (науковий керівник Цимбалару А.Д.)
(Наказ Державної служби якості освіти від 31.08.2022 № 01-1083)

Навчальна програма «Українська мова». Адаптаційний цикл. 5–6 класи для закладів загальної середньої освіти, що реалізують освітній проєкт «Ліга крилатих» (авт. Горошкіна О. М., Попова Л. О., схвалено до використання в освітньому процесі, протокол №2 засідання комісії з української мови від 13.06.2022)

«Література. Адаптаційний цикл. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти, що реалізують освітній проєкт «Ліга крилатих» (авт.Негодяєва С. А., Семенів Н. Л.; схвалено до використання в освітньому процесі, протокол №4 засідання комісії з літератури (української та зарубіжної) від 24.06.2022)

Навчальна програма «Англійська мова». Адаптаційний цикл. 5–6 класи для закладів загальної середньої освіти, що реалізують освітній проєкт «Ліга крилатих» (авт. Беляєва Т. Ю., схвалено до використання в освітньому процесі, протокол №3 засідання комісії з іноземних мов від 29.07.2022)

Навчальна програма «Всесвіт». Адаптаційний цикл. 5–6 класи для закладів загальної середньої освіти, що реалізують освітній проєкт «Ліга крилатих» (авт. Засекіна Т. М., Король Н. О., Лашевська А. А., Лашевська Г. А., Хлипавка Л. М., схвалено до використання в освітньому процесі, протокол №5 засідання комісії з біології та екології від 18.07.2022, протокол №6 засідання експертної комісії з хімії від 05.07.2022, протокол №4 засідання експертної комісії з фізики й астрономії від 14.07.2022, протокол №5 засідання експертної комісії з географії від 30.06.2022, протокол №6 засідання експертної комісії з історії від 30.06.2022, протокол №6 засідання експертної комісії з громадянської освіти, правознавства, етики та курсів морального спрямування від 21.07.2022, протокол №2 засідання експертної комісії зі здоров'я, безпеки та добробуту від 11.07.2022)

Навчальна програма «Інформатика». Адаптаційний цикл. 5–6 класи для закладів загальної середньої освіти, що реалізують освітній проєкт «Ліга крилатих» (авт. Завалій О. М., схвалено до використання в освітньому процесі, протокол №8 засідання комісії з інформатики від 24.06.2022)

«Всесвіт (концентр «Суспільствознавство»). Цикл адаптаційний. 5-6 класи навчальна програма для закладів загальної середньої освіти, що реалізовуватимуть інноваційний освітній проєкт всеукраїнського рівня «Ліга крилатих» (автори Засекіна Т.М., Король Н.О., Лашевська А.А., Лашевська Г.А., Хлипавка Л.М.)

Навчальна програма «Математика». Адаптаційний цикл. 5–6 класи для закладів загальної середньої освіти, що реалізують освітній проєкт «Ліга крилатих» (авт. Бугайова О.В., схвалено до використання в освітньому процесі, протокол №8 засідання комісії з математики від 29.06.2022)

Навчальна програма «Арт-технології». Адаптаційний цикл. 5–6 класи для закладів загальної середньої освіти, що реалізують освітній проєкт «Ліга крилатих» (авт. Агєєва О. В., Бойчук С. Б., Калашнікова О. В., Кондратова В. В., Пич Л. П., Тисленко О. Ю., схвалено до використання в освітньому процесі, протокол №3 засідання експертної комісії з технологій від 08.08.2022, протокол №3 засідання експертної комісії з мистецтва від 02.08.2022)

Навчальна програма «Фізична культура» Адаптаційний цикл. 5–6 класи для закладів загальної середньої освіти, що реалізують освітній проєкт «Ліга крилатих» (авт. Лавров С. О., Боляк А. А., Коломоєць Г. А., схвалено до використання в освітньому процесі, протокол №2 засідання комісії із фізичної культури та захисту України від 11.07.2022)

Навчальна програма курсу за вибором «Родинні фінанси». Автори: Ткаченко О.В., Довгань А.І., Часнікова О.В., Лапішко З.Я., за загальною редакцією доктора економічних наук професора Смовженко Т.С. ДВНЗ «Університет банківської справи». Лист ІМЗО від 28.01.2020 № 22.1/12-Г-84

«Основи медіа грамотності» навчальна програма куру за вибором для закладів загальної середньої освіти (автори Мокрогуз О.П., Волошенюк О.В., Євтушенко Р.І.). Зареєстрований у Каталозі надання грифів навчальній літературі та навчальним програмам за №3.0014-2023

Перелік навчальних програм для 1-4 класів

Клас	Модельна навчальна програма	
	назва	автор(и)
1-2 класи	Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я.	Савченко О. Я., наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22
3-4 класи	Типова освітня програма, розроблена 3- 4 клас	Савченко О. Я., наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22
Освітня програма «Інтелект України» (науковий керівник Гавриш І.В.) (лист ДСЯО від 06.08.2020 № 01/01-23/929)		

Таблиця 5

**Перелік навчальних програм
для закладів загальної середньої освіти II ступеня (8-9 класи)**

№ п/п	Назва навчальної програми
1	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська мова. 5-9 класи» (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
2	Програми для загальноосвітніх навчальних закладів «Українська література. 5-9 класи» (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
3	Навчальна програма з англійської мови для загальноосвітніх навчальних закладів 5-9 класи (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
4	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Зарубіжна література. 5-9 класи» (колектив авторів, керівник колективу Ніколенко О.М.) (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
5	Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти «Зарубіжна література. 5-9 класи» (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
6	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Історія України. Всесвітня історія. 5-9 класи» (Затверджено та надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України № 698 від 03 серпня 2022 року))
7	Навчальна програма «Основи правознавства» для 9 класу закладів загальної середньої освіти Затверджено та надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
8	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Мистецтво. 5-9 класи» (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
9	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Математика. 5-9 класи» (колектив авторів) (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
10	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Біологія. 6-9 класи» (колектив авторів) (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
11	Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія. 6-9 класи (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
12	Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Географія. 6-9 класи (наказ Міністерства освіти і науки України від 03.08.2022 року № 698)
13	Фізика. 7-9 класи. Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
14	Програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Хімія. 7-9 клас» (колектив авторів)

	(Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
15	Трудове навчання. 5-9 класи. Програма для загальноосвітніх навчальних закладів (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. № 804)
16	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Інформатика. 5-9 класи» (для учнів, які вивчали інформатику у 2-4 класах) (Наказ МОН України від 07.06.2017 р. №804)
17	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Основи здоров'я. 6-9 класи» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)
18	Навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів «Фізична культура. 6-9 класи» (Наказ Міністерства освіти і науки України від 03 серпня 2022 року № 698)

Таблиця 6

**Перелік навчальних програм
для закладів загальної середньої освіти III ступеня (10-11 класи)**

№ п/п	Назва навчальної програми	
1	Українська мова	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
2	Українська література	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
3	Зарубіжна література	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
4	Англійська мова	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
5	Німецька мова	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
6	Історія України	Затверджено та надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України № 698 від 03.08.2022 року)
7	Всесвітня історія	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
8	Громадянська освіта (інтегрований курс)	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
9	Фінансова грамотність	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. Лист МОН від 28.05.2019 №1/11-4995
10	Математика (алгебра і початки аналізу та геометрія)	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
11	Математика. Профільний рівень	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
12	Біологія і екологія	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
13	Географія	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
14	Фізика і астрономія (авторський колектив під керівництвом Ляшенка О.І.)	Затверджено міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 24.11.2017 № 1539
15	Хімія	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
16	Інформатика	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
17	Технології	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
18	Мистецтво	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
19	Фізична культура	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407
20	Захист України	Затверджено Міністерством освіти ві науки України Наказ МОН від 23.10.2017 № 1407